

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
ORGAAN VOOR DE MEDEDEELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

9^E JAARGANG

WOENSDAG 28 MEI 1924

No. 439

INHOUD

	Blz.
LOON NAAR PRESTATIE - BELASTING NAAR DRAAGKRACHT door <i>C. J. P. Zaalberg</i>	478
Wijziging van de bepalingen omtrent Wissels en Assig- natiën door <i>Prof. Mr. F. G. Scheltema</i>	479
De Algemeene Indische Havenconferentie door <i>S. A.</i> <i>Reitsma</i>	480
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
De Fransche verkiezingen en de Economische Pro- gramma's door <i>Prof. Bertrand Nogaro</i>	482
De Engelse werkgevers en de werkloosheidsverzeke- ring door <i>Mr. M. G. Levenbach</i>	483
AANTEKENING:	
Stand der cultures en uitvoer gedurende het eerste kwartaal 1924 in Suriname	485
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	486—492
Geldkoersen. Effectenbeurzen.	
Wisselkoersen. Goederenhandel.	
Bankstaten. Verkeerswezen.	

INSTITUUT

VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

Algemeen Secretaris: *Mr. G. W. J. Bruins.*
Redacteur-Secretaris van het weekblad: *D. J. Wansink.*
Secretariaat: *Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.*
Aangeteekende stukken: *Bijkantoor Ruige Plaatweg 37.*
Telefoon Nr. 3000. Postchèque- en girorekening
Rotterdam No. 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p.
in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 25,—
per jaar. Losse nummers 50 cents.

Leden en donateurs van het Instituut ontvangen
het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande
ontvangen de abonné's, leden en donateurs kosteloos,
voor zoover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonne-
ment volgens tarief. Administratie van abonnementen
en advertenties: *Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-
Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage.*

27 MEI 1924.

De verruiming van de geldmarkt maakte verderen
voortgang. Het aanbod van geld was zeer overvloedig,
zooewel voor prolongatie als voor wissels en overtrof
verre de vraag, zoodat de koersen regelmatig afbrok-
kelden, waarbij de noteering voor prolongatiegeld op
3 pCt. kwam en wissels na een dagelijksche daling van
½ pCt. aan het einde der week voor 3¼ pCt. werden
afgedaan. Callgeld noteerde 2 pCt.

Op de balans van de De Nederlandsche Bank ver-
toont de post binnenlandsche wissels een daling van
f 37.4 miljoen, welke zich ook ditmaal weder voor het
grootste gedeelte verklaren laat uit aflossing van
schatkistpapier; het totaal der rechtstreeks bij de
Bank geplaatste schatkistpromessen verminderde in
de afgelopen week van f 47 tot f 13 miljoen. De
beleeningen geven geen wijziging van beteekenis te

zien. De effectenbeleeningen blijken met f 2 miljoen
te zijn gedaald, doch de goederenbeleeningen zijn met
f 3.6 miljoen gestegen. In totaal stelde de post zich
derhalve nog f 1.6 miljoen hooger dan verleden week.

Het creditsaldo van het Rijk, dat de vorige week-
staat had aan te wijzen, heeft weder plaats gemaakt
voor een debetsaldo ten bedrage van nagenoeg f 1 mil-
lioen. De zilvervoorraad der Bank vermeerderde met
f 200.000. De daling van f 66.7 miljoen, die de diver-
se rekeningen op de actiefzijde der balans te zien
geven, correspondeert voor het grootste gedeelte met
een gelijktijdige vermeerdering van de post papier op
het buitenland, welke van f 33.4 miljoen tot f 94.4
miljoen opliep. De Bank heeft dus blijkbaar een be-
langrijk deel van haar nieuw verworven buitenland-
sche saldi tijdelijk in wissels belegd.

De biljettencirculatie daalde met f 1.8 miljoen. De
rekening-courant-saldi van anderen geven een stijging
van f 11.7 miljoen te zien. Het beschikbaar metaal-
saldo steeg met f 8.3 miljoen.

* *

De wisselmarkt was zeer stil. Alleen Franken schom-
melden nog vrij sterk; de overige wissels waren vrij
stationnair. Geopend op 15.10 liep de koers voor Parijs
in één dag terug tot 14.05. Woensdag was de stem-
ming echter gekeerd en Donderdag werd weder
15.10 betaald. Den volgenden dag trad opnieuw een
sterke daling in en werd weder voor 14.25 afgedaan,
waarna herhaalde steun weder een vastere stemming
deed ontstaan. Alleen krachtig ingrijpen kon blijk-
baar een débâcle voorkomen; men vraagt zich echter
af, waarom niet de voorkeur gegeven wordt aan een
meer stabielen koers, zij het, dan ook op één iets lager
peil.

LONDEN, 24 MEI 1924.

Gedurende het begin van deze week was kort crediet
op de geldmarkt in vrij sterke mate gevraagd, en
daggeld kostte Dinsdag reeds tusschen 3 en 3½ pCt.
Woensdag werd de hulp van de Bank of England in-
geroepen en werd een klein bedrag opgenomen tegen
4½ pCt. Ook Donderdag kostte daggeld in de meeste
gevallen 3½ pCt., maar tegen sluiting liep de koers
terug en Vrijdag werd kort crediet zelfs tegen 2¼
pCt. aangeboden.

De discontomarkt was stil, maar heerschte er een
flauwe ondertoon.

2-mnds. prima bankaccept	3— ¹ / ₁₆	pCt.
3- " " "	3— ¹ / ₁₆	pCt.
4- " " "	3 ¹ / ₁₆ — ³ / ₁₆	pCt.
6- " " "	3½—¾	pCt.

LOON NAAR PRESTATIE — BELASTING NAAR DRAAGKRACHT.

Loon naar prestatie! het klinkt zoo vanzelfsprekend, dat het onverklaarbaar lijkt, dat een streven bestaan kan om een anderen maatstaf aan te leggen. Erger is het, dat het de overheid is, die zich in die richting heeft laten dringen en nog maar heel zachtjes aan naar verstandiger banen terug wil.

Belasting naar draagkracht! het klinkt den twintigste-eeuwer als een axioma in de ooren. Twee krachtige motieven zijn ervoor; het is in de eerste plaats human om den minstbedeelde minder lasten op te leggen dan hem, die het zooveel beter missen kan, die genoeg overhoudt om veel meer van de vruchten der cultuur te genieten en die wellicht zijn inkomen voor een groot deel arbeidsloos in ontvangst moet nemen. Maar in de tweede plaats is het de eenige manier om voldoende binnen te krijgen. Alleen de belastingdesertie legt hier een breidel aan.

Zien wij nu eens naar wat de overheid van Land en gemeente met de bezoldiging harer dienaren doet en welke pogingen er gedaan worden om de belastingopbrengst te verhoogen, dan bespeuren we dat ze op bedenkelijke wijze en steeds meer van de beide genoemde stelregels afwijkt.

Er is nu eindelijk wel zooveel over het fatale, funeste, domme, oneconomische nivelleeren en star vastleggen der ambtenaarssalarissen gezegd en geschreven, dat we daar voorloopig een tijdje over kunnen zwijgen. (Intusschen hebben we nog nergens iets bespeurd, dat erop wijst, dat de Regeering voor een juiste bezetting van den directeurszetel van den Postchèque- en Giro-dienst en van het Staatsbedrijf der Posterijen, de gelden beschikbaar stelt, die iedere commerciële onderneming voor dergelijke verantwoordelijke posities, van welke juiste bezetting tonnen winst of verlies afhangen, onvermijdelijk zou achten.) We mogen nu echter wel verwachten, dat meer dan enkele jaren geleden besef zal worden, dat ook in overheidsdienst „de waar naar haar geld is” en dat het voor een goed en tevens zuinig functioneeren van alle staatsorganen noodzakelijk is voor iederen post het bedrag beschikbaar te stellen, waarvoor men den persoon krijgen kan, wiens capaciteiten een goede vervulling ervan waarborgen. En dat kan op den duur alleen, wanneer men dien persoon naar zijn prestatie betaalt. Hiervoor biedt een vergelijking met het particuliere bedrijf den besten maatstaf.

Op een zeer belangrijk punt vertoont zich in steeds sterker mate de neiging om van dien goeden weg (dien de Regeering nog maar met heel kleine pasjes begint te betreden) af te wijken en wel door verschil in loon te beramen voor gehuwden en ongehuwden.¹⁾ Het verband tusschen prestatie en loon wordt daardoor weer belangrijk verzwakt; men verdunt het eenig juiste loonstelsel met een dosis „loon naar behoefte”. Uit humanitaire overwegingen is er zeker veel voor te zeggen om niet beneden een redelijk of ethisch minimum te gaan. Maar tusschen dat, ook om redenen van algemeen belang te verdedigen, stellen eener minimumgrens, desnoods onafhankelijk van den „prijs” op de arbeidsmarkt, en het toepassen van een gehuwendtoeslag of ongehuwdenaftrek voor hoog en laag, jong en oud is een principieel verschil. In het particuliere bedrijf zou het volstrekt onhoudbaar zijn om het loon afhankelijk te stellen van iets anders dan den gepresteerdten arbeid. Wat men hier en daar in den vorm van kindertoeslag toekent, heeft met loon niets te maken, doch is ondersteuning.

De Staat, die zich — gelukkig — met zijn loonen moet richten naar het particuliere bedrijf, dat om redenen van bestaansmogelijkheid, loon naar prestatie moet geven, kan op den duur daarvan niet principieel afwijken, op straffe van nadeelige gevolgen, bestaande

¹⁾ Dezelfde redeneering geldt als men andere benamingen kiest, zooals kostwinners of gezinshoofden.

in enerzijds het niet krijgen van de personen, waarvan behoefte bestaat en anderzijds het toekennen van ondersteuning, die niet-ambtenaren, welke in dezelfde omstandigheid verkeeren, moeten ontberen, doch wel helpen opbrengen.

Beschouwt men het verschil in loon niet als een ondersteuning voor de gehuwden (van railveger tot burgemeester) doch als een aftrek voor de ongehuwden ten einde het tekort in de budgetten te vermindern, dan begaat men een groote onbillijkheid tegenover de ongehuwden in overheidsdienst, want hun soortgenooten buiten den overheidsdienst behoeven van de vruchten van hun arbeid niets extra's af te staan.

Dit brengt mij vanzelf op de tweede helft van den titel; dien ik hierboven plaatste: „belasting naar draagkracht.”

Wat de Staat zich met zijn ambtenaren voorneemt en reeds bij de algemeene traktementsverlaging over 1924 heeft toegepast¹⁾ behoort in den vorm eener belastingverhooging voor de ongehuwden voor de geheele bevolking te gelden. Ook dan bereikt de Regeering, dat haar ongehuwde ambtenaren meer bijdragen in het dekken van het tekort, maar bovendien legt zij dezelfde nuttige taak op aan alle ongehuwden, die in de Inkomstenbelasting worden aangeslagen. Dat lijkt ons de weg om de onbillijkheid voor de ambtenaren te doen verdwijnen en de Staatsinkomsten belangrijk te vermeerderen uit de bronnen, die het best wat kunnen missen.

Bijna al onze belastingen treffen de gehuwden veel zwaarder dan de ongehuwden. De kinderaftrek en sommige vrijstellingen bij inkomsten- en personeelebelasting zijn een bespotting als men ze vergelijkt met wat een nog niet eens zoo heel talrijk gezin betaalt aan accijnzen op suiker, vleesch, thee, enz. en weldra ook op rijwielen. Al blaakt een ongehuwde van lust in het belastingbetalen, dan kan hij met ijverig bieren en jeneverdrinken en het houden van eenige honden nog maar moeilijk als belastingbetaler op één lijn komen met den vader van eenige suiker, vleesch en thee consumeerende kinderen, die in een grooter huis moet wonen; een dienstbode moet houden, eenige rijwielen niet kan missen, enz.

Algemeen erkend zijn de nadeelen van de hooge jeugdloonen. Zij leiden tot verkwisting van maatschappelijke waarden en dragen niet zelden bij tot moreelen achteruitgang der verdieners. Zoo ergens teveel aan draagkracht te bespeuren is, dan is het wel bij de jonge ambtenaren, zoo mannelijke als vrouwelijke en bij de jonge bedienden en arbeiders. Men te dwingen minder uit te geven leidt tot den besten vorm van bezuiniging.

De oplossing lijkt mij dus nog al eenvoudig. 50 of 100 procenten op de inkomsten- en de personeele belasting voor alle ongehuwden, niet alleen de ambtenaren, passen volkomen in ons geldend systeem van belasting naar draagkracht en maken den ongerijmden salarisaf trek voor de ongehuwde ambtenaren overbodig. Belastingdeserteurs zal men onder die ongehuwden niet zooveel vinden, dus behoeft ook niet die vrees te bestaan, welke van een verdere algemeene belastingverhooging weerhoudt.

Van de bevolking van 20 jaren en ouder is ruim de helft gehuwd. Van de overige, zeg 45 percent, heeft de overgrote meerderheid een inkomen, terwijl ook onder de jongelingen en jonkvrouwen beneden 20 jaar een paar honderd duizend verdienenden zijn, waarvan een bijdrage gevraagd kan worden, al zijn zij minderjarig. Een extra heffing van de ongehuwden zal dus allicht meer opbrengen, dan de korting op de ongehuwde ambtenaren.

Van het „loon naar prestatie”, waar nog zeer veel over te zeggen valt, kan ik in dit verband niet afstappen zonder de vraag te hebben aangeroerd of mannen en vrouwen voor gelijken arbeid gelijk loon moe-

¹⁾ Voor gehuwden en kostwinners 5 pCt. salarisverlaging, doch voor de overigen 10 pCt.

ten ontvangen. Na wat ik hierboven schreef is het wel overbodig, dat ik uiteenzet, waarom ik die vraag bevestigend beantwoord. Ik wil echter nadruk leggen op het *gelijke* van den arbeid. Onlangs kwam in een overheidscollege de wenschelijkheid ter sprake om bij de afvloeiing uit zuinigheidsoverwegingen de dames te laten voorgaan, omdat dezen in den betrokken dienst driemaal zooveel ziekteverzuim hadden als de mannen, die hetzelfde werk verrichten. Dit lijkt mij niet de beste weg. Het is ontegenzeggelijk ongeriefelijk en duur dat de vrouwelijke ambtenaren meer ziekteverzuim hebben, doch haar te doen verdwijnen uit vele diensttakken lijkt mij met het oog op de behoefte aan arbeidskrachten niet meer mogelijk en evenmin in het algemeen belang. Bovendien zijn er ook nog wel ambtenaressen, die aan dat verzuim niet deelnemen. Minderwaardige krachten, stoot men niet per se uit, doch geeft hun, zoo mogelijk, arbeid en loon in overeenstemming met de capaciteiten.

Past men het „loon naar prestatie” ook in den Staatsdienst aldus toe, dat bij verzuim wegens ziekte niet het volle salaris wordt betaald, dan levert het tewerkstellen van nog al eens verzuimende vrouwen (er zijn ook andere) niet meer dat financieele nadeel op.

Om dezelfde redenen en billijkheidshalve dient dezelfde regeling op mannelijke ambtenaren te worden toegepast. Ik zie daartegen geen groote bezwaren, al lijkt het aanvankelijk wat vreemd dit stelsel toe te passen op hoogwaardigheidsbekleeders.

Men begrijpe mij goed: ik neem aan dat niet van den eersten dag af een deel en niet spoedig het volle loon wordt afgetrokken, doch er worde op vrij voelbare wijze rekening gehouden met „loon naar prestatie”. In de niet verminderde behoeften van den zieke kan deze desgewenscht door verzekering trachten te voorzien, zoolang een ziekteverzekeringswet hem daarin niet met dwang te hulp komt.

Den Haag, Mei 1924.

C. J. P. ZAALBERG.

WIJZIGING VAN DE BEPALINGEN OMTRENT WISSELS EN ASSIGNATIËN.

Het wisselformulier, gelijk art. 100 van het huidige Wetboek van Koophandel dat voorschrijft, is niet op de hoogte van zijn tijd. Meer in het bijzonder stelt de wet een tweetal vereischten, die, men is het er algemeen over eens, niet gesteld mogen worden, omdat zij noodeloos de praktijk bemoeilijken en de theorie vertroebelen: het plaatsverschil en de waarde-erkenning. De wissel moet, volgens genoemd wetsartikel, den last bevatten om eene betaling te doen „in eene andere plaats” dan die, waar hij getrokken wordt; de wissel moet voorts, volgens datzelfde artikel, bevatten „erkenning van ontvangene waarde of van waarde in rekening”. Het is een van de verdiensten van het bij Koninklijke Boodschap van 5 Maart 1924 aangeboden ontwerp van wet tot wijziging van de bepalingen omtrent wissels en assignatiën, — voorbereid door de Staatscommissie Limburg — dat het een poging doet, de tot in den treure gehekelde wettelijke definitie van den wissel in overeenstemming te brengen met de sinds 1838 ter zake sterk veranderde inzichten en behoeften.

Het plaatsverschilvereischte ontbeert tegenwoordig iederen redelijken grond. Een onderscheid te maken tusschen betalingsopdrachten, al naarmate de betrokkene in de plaats des trekkers dan wel elders woont, is met de huidige economische functie van den wissel zóó slecht te rijmen, dat botsing tusschen wet en praktijk moeilijk kan uitblijven. Blijkens de eenige jaren geleden verschenen publicatie van de vereeniging Handelsrecht — „Vragen van wisselrecht” — deelt Nederland dan ook slechts met landen als Turkije en Mexico de eer, het eenige eeuwen her wellicht rationeële beginsel van plaatsverschil in zuiveren vorm te hebben bewaard.

De waarde-erkenning is de verklaring van den trek-

ker, dat hij van den nemer voor den wissel tegenwaarde kreeg of toegezegd kreeg. „Wijders volgt hierop” zegt Heineccius, wanneer hij den inhoud van den wissel bespreekt „de bekentenis van den wisselaar, dat hij voor dien wissel is voldaan, 't geen in den wisselhandel valuta (de waarde) wordt genoemd.” Het is duidelijk, dat in het normale geval inderdaad de trekker bij afgifte van den wissel tegenwaarde ontvangt, anders gezegd, dat de nemer den wissel onder bezwarenden titel pleegt te verkrijgen. Maar is het noodzakelijk, daarvan in den wissel te doen blijken, en ligt het niet veeleer voor de hand, in overeenstemming met hetgeen thans overal elders geldt, dat normale geval stilzwijgend aanwezig te achten en mitsdien, ook zonder dat de zgn. valutaclausule in den wissel is opgenomen, aan te nemen, dat tegenwaarde is verstrekt? Eene onnoodige en hinderlijke formaliteit wordt daardoor uitgeschakeld. Hinderlijk ook daarom, omdat er wissels zijn, die door den nemer *niet* onder bezwarenden titel worden verkregen en die dus in het geldende wettelijke kader met zijn imperatief voorgeschreven waarde-erkenning al zeer slecht passen; men denke in het bijzonder aan den inkassowissel, waarbij de nemer niet anders is dan lasthebber ter inkasseering van den trekker en waarbij dus een erkennen van waardeontvangst door den trekker in strijd met de waarheid zou zijn. Het is minst genomen twijfelachtig, of naar den letter der wet een dergelijk stuk, zonder valutaclausule, wel als wissel mag worden beschouwd. Vervalt het vereischte der waarde-erkenning, dan is deze moeilijkheid verdwenen en bestaat er geen enkel bezwaar, het stuk als wissel te erkennen. Natuurlijk is bij zulk een inkassowissel de verhouding tusschen trekker en nemer een andere, dan de normale. Maar het zal den trekker, die in een dergelijk geval door den nemer tot rembourss mocht worden aangesproken, vrij staan, aan te toonen, dat het normale geval *niet* aanwezig is, dat hij voor den wissel *geen* tegenwaarde ontving; en dat dus ook de normale consequentie — de verplichting tot terugbetalen aan den nemer — niet bestaat; een en ander voor zoover hij niet reeds van den aanvang af van de bijzondere, tusschen hem en nemer bestaande verhouding in den wissel melding maakte. Er is dus alles voor en niets tegen, de waarde-erkenning niet langer een geldigheidsvereischte van den wissel te doen zijn.

Het ontwerp, dat op soortgelijke gronden als hierboven ontwikkeld de vereischten van plaatsverschil en waarde-erkenning laat vervallen, kon als direct gevolg daarvan nog enkele andere vereenvoudigingen in de wet aanbrengen.

In de eerste plaats toch geldt hetgeen werd opgemerkt omtrent de verhouding van trekker en nemer, mutatis mutandis voor die van endossant en geëndosseerde. Ook te dien aanzien mag de wetgever het normale als aanwezig veronderstellen en dus de vermelding der waarde-erkenning uit het endossement-formulier laten vervallen. Daarmede is dan tevens de mogelijkheid geschapen, het onderscheid tusschen volledige en onvolledige endossementen te doen verdwijnen. Het endossement volgens de nieuwe wet — dat overigens op naam of in blanco zal kunnen zijn — zal de kracht hebben van het tegenwoordig volledige endossement, behoudens uitdrukkelijke vermelding van het tegendeel in den wissel zelve.

In de tweede plaats brengt het systeem van het ontwerp het groote voordeel met zich, dat de bepalingen onzer wet omtrent assignatiën — artt. 210—220 — zullen kunnen worden ingetrokken. De assignatie immers onderscheidt zich van den wissel juist hierdoor, dat plaatsverschil en waarde-erkenning te haren aanzien niet zijn voorgeschreven. Wanneer dus eenmaal die vereischten voor den wissel niet langer gelden, is daarmee iedere assignatie tot een wissel gemaakt en bestaat er voor afwijkende regeling geen reden meer. Een gelukkige verandering; ook naar geldend recht toch is niet duidelijk, welk innerlijk verband er eigen-

lijk bestaat tusschen de verschillende formuleering van elk van beide betalingsopdrachten en de verschillende wettelijke regeling, waaraan elk van beide zijn onderworpen. „Wissels en assignaties” — aldus de ontworpen memorie van toelichting — „betalingsopdrachten aan order met en zonder plaatsverschil, met „en zonder waarde-erkenning, worden in het verkeer, „zonder ze te onderscheiden, gebruikt, en circuleeren „op dezelfde wijze ter bereiking van dezelfde doeleinden. De wettelijke onderscheiding is nooit in de praktijk doorgedrongen en aanvaard.”

Het ontwerp laat het niet bij wijziging van de wettelijke definitie van den wissel en wat daarmee samenhangt; ook in andere opzichten brengt het wijzigingen. Een enkel belangrijk punt moge nog worden genoemd.

Acceptatie van een wissel pleegt te geschieden, doordien de betrokkene op de voorzijde van den wisselbrief, zijn handtekening plaatst. Meer dan eenmaal echter heeft de Hooge Raad geoordeeld, dat een dergelijke handelwijze niet wel te rijmen valt met de tegenwoordige wet, die immers blijkens art. 115 niet alleen een handtekening, maar bovendien een boven die handtekening gestelde verklaring eischt. Het nieuwe art. 115 zal wet en praktijk met elkander in overeenstemming brengen: „De enkele handtekening van den betroukkene, op de voorzijde van den wisselbrief gesteld, „geldt als acceptatie.”

Van belang is voorts het voorgestelde art. 143a, waarin in hoofdtrekken omlind wordt het recht, dat den houder van den wissel jegens de wisselschuldaren toekomt. Vreemd genoeg bevat de wet daaromtrent thans geen bepaling, zoodat de vraag open blijft, in hoeverre het recht van den houder beperkt kan zijn door omstandigheden, waarmee de wissel hem niet in kennis stelt. Kan de trekker, tot rembourss aangesproken, den houder tegenwerpen, dat hij — trekker — van den nemer geen tegenwaarde ontving of dat hij den wissel afgaf ter zake van spel en weddenschap? Er heeft zich met betrekking tot deze en dergelijke vragen langzamerhand, zoo hier als elders, een communis opinio gevormd, die in het ontwerp is belichaamd. De tusschen bij een wisseltransactie betrokken partijen bestaande verhouding komt in den wissel nimmer volledig tot uiting; de reden, waarom bijv. de trekker den nemer een wissel ter hand stelt, de reden, waarom hij voor betaling van dien wissel instaat, pleegt uit den wissel niet te blijken. Geldt het nu een strijd tusschen trekker en nemer, dan zijn het uiteraard die redenen, die achterliggende verhoudingen, welke de onderlinge rechten en verplichtingen van partijen bepalen. Geldt het daarentegen een strijd tusschen den trekker en een lateren houder, dan schijnt het evenzeer vanzelfsprekend, dat den trekker niet kan worden toegestaan, jegens dien houder een beroep te doen op de achterliggende verhoudingen, voorzover deze den houder niet bekend zijn. En waar nu *in den regel* den houder daarvan wel niet meer bekend zal zijn, dan in den wissel is tot uitdrukking gebracht, zal *in den regel* de trekker aan den houder geen andere omstandigheden kunnen tegenwerpen, dan uit den wissel blijken. De wisselschuldeischer m.a.w. mag het onvolledig beeld, dat de wissel hem van de achterliggende verhoudingen weerspiegelt, voor volledig en reëel houden; het is een concessie, die ter wille van het maatschappelijk verkeer noodzakelijk moet worden gedaan. Maar juist omdat het eene concessie is, behoeft zij niet verder te strekken dan de motieven, op grond waarvan zij wordt gedaan — de bescherming van den derden houder te goeder trouw — rechtvaardigen. Is de houder met de achterliggende verhouding wél — zij het niet door middel van den wissel — bekend, dan bestaat er geen enkele reden meer, hem desniettemin tegen een daarop gebaseerd verweer van den wisselschuldenaar te beschermen; den wissel nemende, wist hij, hoe de vork in de steel zat. De heerschende opvatting m.a.w. verwerpt de vroeger wel

eens aanvaarde leer, volgens welke de verbintenissen uit den wissel van algeheel abstracten aard zouden zijn; zij kiest als uitgangspunt de theorie, die den omvang van de rechten des houders bepaald acht door den omvang van zijn wetenschap ter zake. Het reeds genoemde artikel van het ontwerp drukt zulks aldus uit: „Degene, die uit den wisselbrief wordt aangesproken, kan verweermiddelen, gegrond op zijne verhouding tot den trekker, den nemer of een der vorige endossanten, niet tegenwerpen aan den houder, „tenzij deze bij de verkrijging van den wisselbrief met „die verhouding bekend was of moest zijn.”

Ten slotte nog iets omtrent het protest. Protest van nonacceptatie of nonbetaling geschiedt naar geldend recht door middel van een authentieke akte, op te maken door notaris, griffier of deurwaarder. Het is een afdoende en zekere, maar tevens een omslachtige en dure wijze om van het simpele feit van weigering door betrokkene of acceptant te doen blijken. De praktijk kende dan ook sinds lang de clause „zonder kosten”, die den houder ontsloeg van zijn verplichting om te doen protesteeren, doch hem, mits hij tijdig acceptatie of betaling had gevraagd, jegens de wisselschuldaren in dezelfde positie stelde, als hadde het protest wél plaats gehad. De Hooge Raad heeft indertijd aan de clause dit rechtsgevolg toegekend; het ontwerp regelt zulks thans uitdrukkelijk. Maar het schept daarnaast de mogelijkheid om, indien — anders dan bij de zonder-kosten-clausule — wél protest wordt gedaan, dit — anders dan volgens de huidige wet — te doen geschieden zonder tussenkomst van een openbaar ambtenaar. Als protest zal nl. volgens art. 183a ook gelden de door den betrokkene of acceptant op den wisselbrief gestelde, gedagteekende en onder teekende verklaring, dat hij acceptatie of betaling weigert. Daarbij is tweeërlei reserve gemaakt. Het kan zijn, dat de houder aan een authentiek protest de voorkeur geeft, bijv. omdat hij vreest, dat straks de echtheid van de handtekening van betrokkene of acceptant zal worden ontkend; hij kan dan weigeren, met het informeele protest genoegen te nemen. Het kan ook zijn, dat de trekker op het informeele protest niet gesteld is, bijv. omdat hij vreest, dat, bij samenspanning van laatsten houder en betrokkene of acceptant, een niet-tijdig gedaan protest wordt geantidateerd, ten einde te trachten, reeds verloren gegane regresrechten weder in het leven te roepen; hij kan dan op den wissel aantekenen, dat hij authentiek protest wenscht. Het tegenwoordige protest blijft dus bestaan, doch kan in bepaalde omstandigheden door het vereenvoudigd protest worden vervangen.

Wij meenen hiermede de meest belangrijke bepalingen van het ontwerp te hebben naar voren gebracht; de wetswijziging die, naar men mag hopen, daaruit zal voortvloeien, zal o.i. blijken een nuttige te zijn.

Leiden.

SCHELTEMA.

DE ALGEMEENE INDISCHE HAVEN- CONFERENTIE. ¹⁾

De heer S. A. Reitsma te Bandoeng schrijft ons:

Sedert de heeren Kraus en de Jongh in 1910 hun bekende rapporten over de Indische havens uitbrachten, is er op dat gebied heel wat gewijzigd en verbeterd. Aan de „chaotische” en primitieve toestanden, welke toen op havengebied heerschten is een einde gekomen en op verschillende plaatsen werden havenwerken aangelegd, welke aan de meest moderne eischen beantwoorden en voor lange jaren voldoende zullen zijn.

Nu de malaise intrad en de goederenbeweging in de havens bedenkelijk verminderde, bleek dat men zich geweldig verrekend had. Stoomvaartmaatschappijen en handelondernemingen, welke belangrijke kadelenkten in huur aangevraagd hadden, zonder zich evenwel te binden, namen hun aanvragen terug

¹⁾ [Wegens plaatsgebrek eerst in dit nummer. — Red.]

met het gevolg, dat het Gouvernement — de Indische havens worden door het land aangelegd en geëxploiteerd (met uitzondering van Sabang) — met kostbare, immers in den duren tijd aangelegde, havens bleef zitten, welke veel te grootscheeps waren opgezet. Het gevolg hiervan was, dat de haveninkomsten de exploitatiekosten, vermeerderd met rente en afschrijving, niet konden dekken. Onderstaand staatje geeft den toestand weer, zooals deze voor 1924 geraamd werd.

de uiteenzettingen meende te moeten toekennen.

Een groot deel der besprekingen was gewijd aan de rentabiliteitsquaestie, welke indertijd door de heeren Kraus en de Jongh in Indië geïntroduceerd en door de Regeering — volgens den heer Cool eenigszins verzacht — overgenomen was. Zoo schreven de rapporteurs in § 96 van hun Soerabaja-verslag, dat ieder ingenieurswerk, dus ook een havenaanleg, productief in ruimen zin moest zijn; havens behoorden tot dat soort werken, dat bovendien pro-

	Ontvangsten.				Uitgaven	Overschot				
	Bedrijven	Diversen	Haven-geld (sluitpost)	Totaal	Algem. kosten bedrijven	Exploitatiewinst	Aflossing	Rente	Annuïteit	Tekort
	1	2	3	4=1+2+3	5	6=5-4	7	8	9=7+8	10=9+6
Priok.....	3.180.000	80.000	600.000	3.860.000	2.170.141	1.689.859	379.000	1.564.000	1.943.600	253.741 ¹⁾
Soerabaja.....	2.722.000	19.000	1.000.000	3.741.000	2.152.500	1.588.500	304.500	2.372.800	2.677.300	1.088.800 ²⁾
Makassar.....	495.000	6.000	70.000	571.000	236.420	334.580	80.700	691.300	772.000	437.420 ³⁾
Belawan.....	360.000	1.500	200.000	561.500	439.500	122.000	70.300	261.700	332.000	210.000 ⁴⁾
Emmahaven.....	242.700	4.300	70.000	317.000	317.000	—	67.300	203.800	271.100	271.000 ⁵⁾
Semarang.....	779.000	18.000	130.000	927.000	757.525	169.475	106.200	412.700	518.900	349.425 ⁶⁾
Tjilatjap.....	203.000	1.000	18.000	222.000	115.610	106.390	33.900	91.800	125.700	19.310 ⁷⁾
Kleine havens..	324.300	100	535.000	859.400	843.365	16.035	77.700	412.200	489.900	473.865 ⁸⁾
	8.306.000	129.900	2.623.000	11.058.900	7.032.839	4.026.839	1.119.600	6.010.900	7.130.500	3.103.661

1) Rente ten volle, verplichte aflossing ten deele verzekerd.

2) „ „ deele, „ „ niet

3) „ „ grootendeels, „ „ „

4) „ „ ten deele, „ „ „

5) Rente niet, verplichte aflossing niet verzekerd.

6) „ „ ten deele, „ „ „

7) „ „ „ volle, „ „ ten deele „

8) „ „ niet, „ „ „ niet „

De Indische Regeering zag de steeds groeiende tekorten op het havenbeheer met schrik aan en trachtte door bezuiniging en opvoering der inkomsten het verbroken evenwicht te herstellen. Dit laatste, neerkomende op een verdere verhooging der havenlasten, kon in handels- en scheepvaartkringen weinig sympathie verwerven, hetgeen bleek uit de indiening van een rekest der groote stoomvaartmaatschappijen op 2 November 1922, waarin o.m. betoogd werd, dat zij de hoogere lasten niet zelf konden dragen, noch deze op derden verder vermochten af te wentelen. In een rede door Ir. Wouter Cool, voorzitter van het Comité van Bestuur der N.I. Spoorwegmaatschappij en oud-Algemeen Adviseur voor het Havenwezen, te Semarang gehouden op 13 April 1923 (Zie de *Waterstaatsingenieur* 1923 No. 5) werd hetzelfde betoogd. Gelijken geest ademen de debatten in de voorjaarszitting 1923 van den Volksraad, waar de heeren [Mr. Delprat, Mr. Buffart, Ir. Van Sandick enz. het strenge rentabiliteitsprincipe bestreden. Vrij algemeen achtte men het starre „selfsupporting-stelsel” uit den boeze, waartegen van regeeringszijde betoogd werd, dat men dit beginsel niet „star” vasthield, alleen slechts als „richtsnoer” liet dienen. ⁽¹⁾ (Volksr. 1e Gew. Zitt. 1923 Stuk 18 bl. 5, Stuk 19 bl. 8 en Handelingen bl. 631 e.v., 930 e.v.)

Toen tenslotte de Semarangse Commissie van Bijstand in overweging gaf deze en andere kwesties op een bijeenkomst van havencommissies te bespreken, werd hierop ingegaan en werd door den Directeur der B.O.W., Ir. de Bruyn Kops, een Algemeene Havenconferentie bijeengeroepen, waarbij alle haven-directeuren, commissies van bijstand, belanghebbenden uit handel en scheepvaart en eenige belangstellenden waren uitgenoodigd. De bijeenkomst werd van 15 tot en met 18 Januari j.l. in de koffiekamer van den Volksraad te Weltevreden gehouden en voorgezeten door het Hoofd van het Havenwezen, Ir. A. A. Meijers. Een 70 à 80 tal aanwezigen volgde de vierdaagsche besprekingen, welke van 9 tot 1 en van 6 tot 9 uur duurden. Bindende uitspraken werden niet gedaan, waar de voorzitter daaraan minder waarde aan

ductief moest zijn in engeren zin, d.w.z. jaarlijks moest in specie terug verkregen worden zoodanig bedrag als noodig is om rente en afschrijving van de bestede kapitalen en de jaarlijks terugkeerende exploitatiekosten te dekken (bl. 32). Dit zelfbedruipingsstelsel bleek bij de heffing van vrij lage retributies voor kadehuur, kraanhuur enz. mogelijk te wezen; wat op de begroting tekort kwam, moest verkregen worden uit een havengeld, dat betrekkelijk laag kon blijven. Dit havengeld fungeerde als sluitpost. Naar winst zou niet worden gestreefd.

Toen de heeren Kraus en de Jongh hun self-supporting-theorie op de bestaande haven van Priok wilden toepassen, liepen zij dadelijk vast. De haven, welke voor f 20.917.000 te boek stond, was bij heffing der Soerabajatarieven niet rendabel te maken. De heeren wisten er raad op; het aanlegkapitaal verminderden zij met een paar posten, welke daarvoor in aanmerking kwamen; er bleef toen nog f 17.116.000 over. Om het bedrijf „op soliden grondslag te vestigen” werd, nadat nog eenige werken uitgevoerd waren, in overweging gegeven, het aanlegkapitaal op 10 millioen gulden te fixeeren. Alzoo geschiedde, hetgeen dus beteekende, dat de havengebruikers de exploitatiekosten en de rente en afschrijving van f 10.000.000 moesten opbrengen, de belastingbetalende ingezetenen van Indië de rente en aflossing van het afgeschreven bedrag moesten betalen — indien men aanneemt, dat het aanlegkapitaal uit leening verkregen was, dan wel in een latere leening zou worden ondergebracht.

In hoeverre deze adviezen in de bestaande literatuur steun vonden, is moeilijk na te gaan, omdat in het rapport daarnaar niet wordt verwezen.

Professor van der Borcht schreef in zijn in 1894 verschenen boek *das Verkehrsweisen* (bl. 260):

„Bei den Seehäfen besteht allgemein der Grundsatz, dass der Staat oder die Gemeinde die Bau- und Unterhaltungskosten der Häfen decken durch besondere Abgaben der Schifffahrttreibenden entweder für die Schiffe oder für ihre Ladung. Dabei soll kein Reinertrag erzielt werden; es herrscht also das Gebührenprinzip, das für Deutschland durch art. 54 al. 3 der Reichsverfassung auch gesetzlich anerkannt ist. Die Anwendung dieses Prinzips rechtfertigt sich damit, dass die Benutzung des Hafens den Interessenten deutlich erkennbare unmittelbare Vorteile bringt, einmal durch den Schutz, den der Hafen an sich gewahrt und weiter durch die Erleichterung, die durch Gebrauch der Hebevorrichtungen und

1) De kadehuur te Soerabaja was oorspronkelijk door de commissie Kraus-de Jongh op f 120 per Meter gesteld; voor de Hollandpier aldaar zal straks f 600 per Meter gevraagd worden, hoewel het zelfbedruipings-stelsel feitelijk f 1000 eischt.

ähnlicher Veranstaltungen beim Löschen und Beladen der Schiffe u.s.w. entsteht."

Over het algemeen liet men zich met het strenge rentabiliteitsbeginsel niet veel in; veelal gaven concurrentieoverwegingen den doorslag, of wel men achtte de indirecte voordeelen van den havenaanleg groot genoeg om over de geldelijke consequenties heen te stappen, mits maar verzekerd was, dat de exploitatiekosten en de kapitaalslasten uit de haveninkomsten en de belastingen jaarlijks gekweten konden worden.

„Zahlenmässige Ertragsberechnungen sind für Hafenanlagen bisher meist unterblieben. Man hat solche Rechnungen sogar mitunter ausdrücklich als nicht nötig bezeichnet und hat sogar gemeint es genüge als Begründung, dass das Verkehrs- und Ladebedürfniss vorhanden sei: Der Ertrag müsse in der allgemeinen Belebung des Handels und der Industrie des Staates gefunden werden,"

zou Mattern eenige jaren geleden in zijn boek *die Wirtschaftslehre der Wasserstrassen* (bl. 543) schrijven. Onmiddellijk daarop volgen echter eenige waarschuwingen, waarvan ik alleen citeer:

„Die Gebühren und Einnahmen von den jährlich im Hafen umgeschlagenen Gütermengen sollten die entstehenden Ausgaben für Tilgung, Verzinsung, Unterhaltung, Betrieb und Verwaltung decken",

om te laten zien, dat men meer begon te rekenen dan vroeger het geval was.

Ook andere schrijvers van naam laten zich in zeer voorzichtigen zin uit, zoo van Philippovich in zijn *Grundriss der politischen Oekonomie*, Sax in *die Verkehrsmittel* (deel II Land- und Wasserstrassen). Het verst gaat ongetwijfeld professor Treub, die in zijn jongste werk *Nederland in de Oost* op bl. 258 zegt, dat men van het rentabiliteitsbeginsel, zooals dit in Indië wordt toegepast, dit „averrechtsche" principe, uitgaande van economische overwegingen, „moeilijk kwaad genoeg kan zeggen". Op bl. 261 zegt de geleerde schrijver, die — terecht — aan den economischen factor groote waarde toekent, nog:

„Vandaar dat juist thans (in verband met de malaise) het vasthouden van het rentabiliteitsbeginsel in de Indische havenpolitiek, zoowel voor het heden als voor de toekomst, niet anders dan bedenkelijk kan worden genoemd."

Was het wonder, dat het hoofd van den bezuinigingsdienst, de heer C. van den Bussche, die de economische zijde van het vraagstuk verwaarloosde en op de financieele zijde het volle licht liet vallen in zijn knap maar eenzijdig prae-advies van een transigieren met het rentabiliteitsbeginsel niets wilde weten? Zonderling was het, dat het hoofd van den Gouvernements-Accountantsdienst zich tegen elke extra-afschrijving op de aanlegkosten uit psychologische overwegingen bleef verzetten, ook nadat uit de scheepvaart- en handelskringen stemmen waren opgegaan, die, op het Friksche voorbeeld, de havenbedrijven „gezond" wilden maken. Zelfs de rede-nering van Semarang's burgemeester, Ir. de Jong, die des drenkelings nek van den molensteen wilde bevrijden, de concrete voorstellen van den voorzitter der conferentie en de wensch van schrijver dezes om de economische zijde van het vraagstuk commissoriaal te doen onderzoeken, vermochten niet dezen spreker aan het wankelen te brengen.

Zoo bracht ten slotte de Algemeene Havenconferentie ondanks dagenlange discussies op dit punt geen beslissing, al bleek wel duidelijk, dat het stelsel der absolute rentabiliteit, zelf sindien het niet „star" werd doorgevoerd, weinig aanhangers telde.

In de voorstellen van het Havenwezen, welke op het onverwachtst, staande de conferentie, mondeling ter kennis van de aanwezigen werden gebracht, kwam de beperkte rentabiliteit in zoover ter uitdrukking, dat eenige posten ten laste der algemeene landsmiddelen zouden worden gebracht — sommige blijvend, andere voorloopig tijdelijk — terwijl daartegenover eenige andere lasten, welke vroeger uit de

algemeene middelen werden bestreden, zoo de baggeronkosten, op het havenbedrijf zouden worden gelegd. Bij handhaving van het aldus gewijzigde „selfsupporting-stelsel" zouden de bestaande heffingen in hoofdzaak intact blijven, terwijl het tekort gedekt zou moeten worden door de heffing van een „goederengeld". Uit den geringen tegenstand ter conferentie tegen deze nieuwe heffing van de zijde der scheepvaartmaatschappijen mag men concludeeren, dat de bezwaren tegen verhooging der havenlasten niet van economischen aard waren, doch een meer perceptisch karakter droegen, in verband met de afwentelingsmoeilijkheden.

Behalve het rentabiliteitsbeginsel der havens — een onderwerp, waarvan nog gedeelten gesupprimeerd moesten worden in verband met tijdsgebrek, vonden nog behandeling de hierboven genoemde goederegeldheffing, de bezuiniging op de uitgaven, de bevoegdheden van de Commissies van Bijstand en op het allerlaatst de organisatie van het havenbeheer, waarbij Ir. de Jongh een lans brak voor de invoering van autonome „havenschappen". De meeste van deze onderwerpen waren echter onvoldoende voorbereid.

Toch had deze Algemeene Havenconferentie haar groot nut, inzooverre, dat door de besprekingen veel onderling misverstand werd weggenomen, ook al omdat uit de mededeelingen van Mr. van Buuren bleek, dat concurrentieoverwegingen tusschen de havens niet zwaar golden en de haventarieven niet bijzonder hoog waren. Met instemming werden dan ook de woorden van den nestor der aanwezigen, Mr. H. 's Jacob, aangehoord, dat men hoopte, dat periodiek dergelijke bijeenkomsten zouden worden gehouden.

S. A. REITSMA.

Bandoeng.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING.

DE FRANSCH VERKIEZINGEN EN DE ECONOMISCHE PROGRAMMA'S.

Prof. Bertrand Nogaro te Parijs schrijft ons:

Tot dusverre ontbrak er veel aan, dat de economische vraagstukken in Frankrijk dezelfde plaats in het politieke leven innamen als in bepaalde andere landen, in het bijzonder Engeland. En zeker was dit in de verkiezingsprogramma's niet het geval.

Ongetwijfeld heeft de socialistische partij een in wezen economisch programma, doch dit is wel beschouwd op de verre toekomst gericht en weinig gedetailleerd en, aansturende op een radicale hervorming van de organisatie van de productie en de verdeling, bekommert het er zich betrekkelijk weinig om, stelling te nemen tegenover de problemen van het heden. Verder kan men zeggen, dat het in beginsel den vrijhandel gunstig gezind is, evenals de productie- en verbruikscoöperatie. Het spreekt zich ook ten gunste van de kapitaalbelasting uit. Maar wat de tewerkstelling van buitenlandsche arbeiders aangaat is het eerder protectionistisch en restrictief. Anderzijds is zij er als alle andere partijen hier te lande op bedacht den kleinen grondeigenaar te ontzien. Alles bijeengenomen is het economisch programma der partij, voor zoover het op de naaste toekomst betrekking heeft, niet scherp omlind en vertoont het een gebrek aan homogeniteit en het schijnt niet, dat zij een groote activiteit ontplooit om zijn verwezenlijking na te streven.

De radicale partij had voor den oorlog een vrij scherp omlind economisch programma. Zij is het in de eerste plaats, die de inkomstenbelasting en de voornaamste sociale wetten (arbeiderspensioenen, enz.) heeft weten door te zetten. Verder hangt zij, zich midden tusschen het absolute liberalisme en socialisme plaatsende, staatsexploitatie der spoorwegen en een zeker aantal overheidmonopolies aan. Evenwel is het, daar het standpunt van deze partij vooral door haar politieke ideologie bepaald wordt, — in het bijzonder

door haar houding t.o.v. de R.-K. Kerk — direct na den oorlog een deel van haar leden gemakkelijk gevalen zich los te maken van het laatste deel van dit programma. Een groep, genaamd „Union des intérêts économiques” heeft aanvankelijk de commerciële elementen in haar kiesverenigingen tot zich trachten te trekken, ten einde deze min of meer in zijn strijd tegen de staatsmonopolies te betrekken. Sindsdien hebben splittingsen in de radicale partij plaats gehad en de dissidenten, welke uit de partij zijn gezet, trachten zich opnieuw te vereenigen.

De gematigde en de conservatieve partijen houden zich in het algemeen aan het economisch liberalisme. Geneigd het arbeidsterrein van den staat tot een minimum te beperken, geven zij de voorkeur aan een bezuinigingspolitiek boven verzwaring der belastingen en aanvaarden zij slechts met weerzin de inkomstenbelasting, die zij als een persoonlijke heffing bestempelen en stellen tegenover de zakelijke heffingen — d.w.z. feitelijk die, welke op uiterlijke kenteekenen zijn gebaseerd — welke de Fransche revolutie had ingesteld. Ook aanvaarden zij slechts met zekeren weerzin de sociale wetten, die zij als drukkend voor de industrie beschouwen; evenwel hebben sommige hunner leden een werkzaam aandeel genomen aan het tot stand komen van de wet op de sociale verzekeringen, die zoo juist door de Kamer van Afgevaardigden is aangenomen. De tegenstand van centrum en rechterzijde is op dit punt dus niet onverzettelijk. Hieraan dient nog te worden toegevoegd, dat het liberalisme der gematigde partijen in het algemeen ophoudt, wanneer de handelspolitiek aan de orde komt, aangezien de producentengroepen, die er bijzonder veel invloed in uitoefenen, deze op de overheid aanwenden om bescherming van nijverheid en landbouw te verzekeren.

In het bovenstaande is in groote trekken een schets gegeven van de stelling, welke de Fransche partijen tegenover de groote economische vraagstukken innamen bij de opening der verkiezingscampagne.

Er dient op gewezen te worden, dat deze laatste kenmerk is door een veel grootere belangstelling voor economische vragen dan een vorige. In tegenstelling met hetgeen tot dusverre geschiedde heeft de partijen-groeping zich volgens deze voltrokken. Die radicalen, welke zich in 1919 aanhangers hadden verklaard van de „Union des intérêts économiques” zijn bijna allen uitgezet en naar het „bloc national” overgegaan, terwijl het „bloc des gauches” openlijk den strijd aanbond met dit laatste. Een groot plakkaat, dat men op de muren in alle gemeenten van Frankrijk aantrof, stelde een enormen klauw voor — de belasting op het kapitaal — zich uitstrekkende naar allen, die eenige aardse goederen bezitten; zij heeft als thema voor den strijd tusschen de twee partijen gediend en misschien geen grooten dienst bewezen aan hen, op wier kosten zij was aangeplakt.

Het spreekt bovendien vanzelf, dat de linker partijen in het voordeel waren, aangezien zij, die geen regeeringsverantwoordelijkheid hadden gedragen, gemakkelijk de nieuwe belastingen konden afkeuren en wel in het bijzonder de „double décime”, waarvan in mijn vorige brieven sprake is geweest.

Ook de duurte heeft een groote rol gespeeld, doch de linker partijen hebben vooral den nadruk gelegd op het verband tusschen de kosten van levensonderhoud, de daling van den wisselkoers en de buitenlandse politiek. De handelspolitiek is niet op diepgaande wijze behandeld. Daarentegen zijn enkele uiteenzettingen gewijd aan de particuliere monopolies bijv. van petroleum en suiker en in het bijzonder van kunstmest.

Vermelding verdient de geslaagde poging, ter gelegenheid van de verkiezingen over een goede documentatie met betrekking tot economische onderwerpen te beschikken. Reeds in 1919 hadden de werkgevers-vereeningen studiecmissies ingesteld, die op ernstige wijze de openbare meening hebben bewerkt door

materiaal te verschaffen voor talrijke artikelen in tijdschriften en vooral in de groote pers. Het is duidelijk dat de bedoeling dezer documentatie was, openbare meening en parlement te beïnvloeden in een voor hen, die de kosten dezer propaganda droegen, gunstigen zin; erkend dient echter te worden, dat zij, die hierbij aan de touwtjes trokken, zich er somtijds ook van hebben bediend om aan hun volgelingen zekere onaangename waarheden kenbaar te maken en in het bijzonder hen te wijzen op de noodzaak van een nieuwe belastingverhooging. Vlak voor de verkiezingen hebben de linkerpartijen op hun beurt studiegroepen gevormd en hun kandidaten een documentatie verstrekt, welke wel beknopt was, doch juist en bruikbaar en die in staat gesteld heeft aan de electorale discussies een de gelijker inhoud te geven dan zij gewoonlijk hebben.

Het „bloc des gauches”, in hoofdzaak samengesteld uit socialistische radicalen en socialisten, is op het oogenblik in de meerderheid en zal zeker geroepen worden de verantwoordelijkheid op zich te nemen.

In de eerste plaats heeft het een buitenlandsche financieele politiek noodig, die den leiders van het „bloc national” heeft ontbroken; m.a.w. moet het de oplossing ter hand nemen van de samenhangende problemen van wisselkoersen, herstel en intergeallieerde schulden. Daar het uit de gebeurtenissen leering kan hebben getrokken en minder dan zijn voorgangers gehinderd wordt door zekere invloeden, zal de nieuwe regering ongetwijfeld in betere omstandigheden verkeerend, deze delicate taak ter hand te nemen.

Vervolgens dient het te weten welk een binnenlandsche financieele politiek het zal voeren en dit zal niet het minst dankbare deel van haar programma zijn, want het publiek verwacht, indien al niet verlaging van belastingen, dan toch ten minste verlaging der accijnzen. In ieder geval zal het zich verzetten tegen de politiek van afschaffing der fiscale monopolies.

Van sociaal gezichtspunt zal het zeker den acht-urendag handhaven, terwijl het doorzetten van de groote wet op de sociale verzekeringen, te elfder ure door de Kamer van Afgevaardigden aangenomen, doch zonder de voor de uitvoering noodige middelen ter beschikking te stellen, hem zeer zeker ter harte gaat.

Alles bijeengenomen zal de nieuwe Fransche regering, verkozen op een programma van verzoenende buitenlandsche politiek, doch ook op een economisch en fiscaal programma, dat tot dusverre meer negatief is, aanvankelijk het vertrouwen der bevolking genieten, doch zij zal aan hooggestelde verwachtingen dienen te beantwoorden. BERTRAND NOGARO.

DE ENGELSE WERKGEVERS EN DE WERKLOOSHEIDSVERZEKERING. 1)

Mr. M. G. Levenbach te Londen schrijft ons:

In een de 31e Januarij j.l. afgesloten geschrift geeft de *National Confederation of Employers' Organizations* zijn oordeel over verbeteringen in de werkloosheidsverzekering in het algemeen en over de mogelijkheid van bedrijfsgewijze verzekering in het bijzonder.

Zoals men weet is de Engelse verplichte werkloosheidsverzekering, die sinds 1920 vrijwel de gehele industriële bevolking boven de 16 jaar omvat (onder de verzekering valt alle employment under a contract of service or apprenticeship, met als voornaamste uitzonderingen werkzaamheden in de landbouw en huiselijke diensten), in ongeveer ieder opzicht een *eenheidsverzekering*.

De premies (welke door werkgevers en werknemers in de vorm van zegels voldaan worden) zijn in alle bedrijven gelijk en bedragen tans:

	Werkgever	Werknemer	Staat
Mannen	10 d.	9 d.	6½ d.
Vrouwen	8 d.	7 d.	5¼ d.
Jongens	5 d.	4½ d.	3½ d.
Meisjes	4½ d.	4 d.	3⅞ d.

1) Vereenvoudigde spelling.

De uitkeringen zijn eenheidsbedragen (flat rates), onafhankelijk van individuele of bedrijfsloonstandaard. Hun hoogte is tans:

mannen	.....	15 sh.
vrouwen	.....	12 sh.
jongens	.....	7 sh. 6 d.
meisjes	.....	6 sh.

benevens een toeslag van 5 sh. voor de echtgenote en in analoge gevallen en 1 sh. per kind onder de 14 jaar.

Het risico wordt gedragen door één centrale kas, het Unemployment Fund, waarin de premies worden gestort en waaruit de uitkeringen worden verstrekt.

De uitvoering van de wet is vrijwel geheel in handen van de arbeidsbeurzen. Aldaar worden o.a. de aanvragen om een werkloosheidsboekje onderzocht, zowel als de aanvragen om uitkering. Het tekenen van het register gedurende de werkloosheid geschiedt aldaar en eveneens de uitbetaling van de uitkeringen.

De *uitzonderingen* op deze nationale eenheidsregeling zijn tweërlei.

A. Vooreerst is wettelijk mogelijk een speciale overeenkomst van het Ministerie van Arbeid met een Vereniging van Werknemers of een Approved Society volgens de National Health Insurance Act 1911, krachtens welke deze verenigingen, indien zij zelve aan hun leden een uitkering van tenminste één derde van het wettelijk bedrag doen, tevens de uitbetaling van de staatsuitkering in handen krijgen. In Julie 1923 waren er 141 van deze speciale regelingen, ongeveer 1.000.000 verzekerden omvattend (de gehele verzekerde bevolking bedraagt ongeveer 11½ miljoen), in werking. De meeste van die overeenkomsten waren getroffen met vakverenigingen; slechts 65.000 verzekerden hadden een special arrangement via een ander soort vereniging. Deze zelfstandige wijze van besturen betreft enkel de uitbetaling van de uitkering.

B. Section 18 van de Unempl. Ins. Act 1920 voerde de mogelijkheid in, dat bepaalde industrieën een eigen schema van werkloosheidsverzekering zouden opzetten. Goedkeuring van een dergelijke speciale regeling door de Minister van Arbeid geeft er dan dezelfde wettelijke kracht aan als de algemene regeling bezit. Om die goedkeuring te verwerven moeten de volgende voorwaarden vervuld zijn: De regeling moet alle personen, werkzaam in de betrokken bedrijfstak, omvatten en de uitkeringen mogen, over het geheel genomen, niet onvoordeliger voor hen zijn, dan volgens de algemene regeling. Het beheer moet in handen van een gemeenschappelijk lichaam van werknemers en werkgevers uit de bedrijfstak zijn. De staatsbijdrage wordt in deze gevallen veel geringer dan de som, die de staat voor de betrokken industrie onder de algemene regeling gegeven zou hebben.

Van deze mogelijkheid „to contract out” is gebruik gemaakt door het verzekeringsbedrijf, dat ongeveer 85.000 personen omvat. Nieuwe speciale regelingen zijn tans echter niet meer mogelijk, daar bij sect. 5 van de Unempl. Insurance (No. 2) Act 1921 de bevoegdheid van de Minister van Arbeid ex art. 18 van de wet van 1920 opgeschort is gedurende de tijd, dat het Unemployment Fund, hetwelk door de malaise van de laatste jaren genoodzaakt was belangrijke bedragen van de schatkist te lenen, welke tans door verhoogde contributies langzaam inverdiend worden, zijn schulden zal hebben afbetaald.

Intussen is het vraagstuk van de al dan niet *wenselijkheid van Unemployment Insurance by Industries* een, dat onder de voorstellen tot hervorming van de heersende wetten nog voortdurend de aandacht vraagt.

De bezuinigingskommissie-Geddes had er in Desember 1922 op gewezen, dat deze vorm van werkloosheidsverzekering mogelijk tot belangrijke besparingen voor de rijkschatkist zou kunnen voeren en had een nader onderzoek van het probleem aanbevolen. De toenmalige Minister van Arbeid, Dr. Macnamara, zond daarop in Februarie d.a.v. een rondschrjven aan een

15.000 organisaties uit de gehele bedrijfswereld, waarin hun verzoekt werd, hun mening over het vraagstuk kenbaar te maken. In Augustus 1922 werd een rapport van de National Joint Council representing The General Council of The Trade Union Congress, The Executive Committee of The Labour Party, and The Parliamentary Labour Party gepubliceerd. Daarin wordt een algemene staatsregeling met de mogelijkheid van contracting-out voor die bedrijfstakken, die dat wensen, aanbevolen. In November 1922 stuurde de Minister van Arbeid, Sir Montague Barlow, een memorandum over de kwestie aan de National Confederation of Employers' Organisations en aan het Trade Union Congress General Council, met het verzoek om een beoordeling. In de loop van 1923 verschenen een officieel rapportje over de werking van art. 18 van de Unempl. Ins. Act. 1920 (Cmd. 1613), alsmede publikaties van individuele zijde over de bedrijfsgewijze verzekering. En kort geleden heeft de National Confederation of Employers' Organisations als antwoord aan de minister een rapportje van 30 bladzijden uitgebracht.

Dit rapport geeft eerst enige inleidende beschouwingen over „Unemployment insurance in relation to relief of distress generally”, om vervolgens unemployment insurance by industries tegenover een algemene regeling af te wegen.

En de *bedrijfsgewijze werkloosheidsverzekering* wordt door de *werkgeversorganisatie* streng afgekeurd.

De aangevoerde argumenten kunnen we in vier groepen verdelen:

A. Allereerst wordt op de moeilijkheden, die het trekken van scheidingslijnen in de praktijk meebrengt, gewezen. De strikte afscheiding van de verschillende bedrijfstakken per definitionem is zeer lastig. Een belangrijk aantal vakarbeiders is nu in de ene dan weer in de andere bedrijfstak werkzaam, terwijl een grote groep ongeschoolden tijdelijke werkloosheid afwisselt met casual labour in alle mogelijke soorten beroepen en bedrijven. Bovendien bestaan er groepen regelmatige werkzaamheden in bedrijven, waarin noch aan de werknemers-, noch aan de werkgeverszijde voldoende bedrijfsorganisatie aanwezig is. De administratieve zwaarigheden, door deze categorieën veroorzaakt, kunnen naar de mening van het rapport niet terzijde gesteld worden door een aanvullende staatsverzekering, daar de moeilijkheid juist zit in het bepalen en afscheiden van deze groepen.

B. Van financieel standpunt zouden ook voor vele industrieën, die wel voldoende scherp gedemarkeerd kunnen worden, de lasten te zwaar worden. Grote bedrijfstakken, die van de wereldmarkt afhankelijk en aan belangrijker fluktuaties dan andere onderhevig zijn, zouden niet uit eigen middelen dezelfde uitkeringen kunnen betalen als de bedrijfstakken met betrekkelijk geringe werkloosheid. Verschil in contributies of uitkeringen in verschillende bedrijfstakken acht het rapport echter verkeerd. Dit hangt samen met de (m.i. zeer betwistbare) rechtsgrond, die deze werkgeversorganisatie voor de verplichte werkloosheidsverzekering aangeeft. Men veroorlove mij hier een aanhaling:

„The principle that has operated in Poor Law administration since 1834 in relation tot the able-bodied workman, viz., that the situation of the individual relieved should not be made really or apparently so eligible as the situation of the independent labourer of the lowest class, must be maintained in any compulsory scheme of unemployment insurance. The aid of the State and the employer cannot reasonably be called to the support of the unemployed workman on any other basis than that; it is the lack of opportunity on the part of unskilled and lower paid workers to make provision for themselves that makes the call on the State and the employer necessary. The compulsory scheme, therefore, should be based upon a flat rate of contribution and a flat rate of benefit, and should not discriminate between the workers.”

C. Wat de mogelijkheid van besparing door een bedrijfsgewijze verzekering betreft, voert het rapport aan, dat de commissie-Geddes de lasten van de Staat op de werkgevers en werknemers wilde overbrengen, doch dat dit enkel een verschuiving is, en geen bezuiniging. En voorts: „it is almost self-evident that a single administration of a uniform and general scheme ought to be much more economical than the cost, direct and indirect, of the administration of schemes for separate industries.”

D. Ten slotte verzet het rapport zich nog tegen de bedrijfsgewijze verzekering op grond van de principiële overweging, dat alle verschillende bedrijfstakken onderling afhankelijk zijn. De bloei van de ene industrie heeft invloed op die van de andere; het intreden van een depressie en werkloosheid kan echter zeer ongelijk uitvallen. Daarom moet een „universal trade basis” als grondslag genomen worden. Want verzekering dient om de verschillen te helpen uitwissen. „the more fortunate helping to carry the less fortunate”. Daarom: „So long as unemployment insurance is voluntary it may be partial and unequal but if it is to be compulsory then it should be universal and uniform”. En „the whole industrial population should stand together upon a uniform basis”.

We zouden ons kunnen afvragen, of de werkgevers dit laatste beginsel ook t.a.v. winsten en lonen doorgevoerd zouden willen zien en een algemene egalitatie te dien opzichte tussen slecht en beter gesitueerde ondernemingen en bedrijfstakken zouden toejuichen. Doch wat daarvan zij, de bovengenoemde argumenten zijn voor het rapport voldoende om niet alleen een algemene bedrijfsgewijze regeling van de werkloosheidsverzekering te veroordelen, doch ook de mogelijkheid van „contracting-out” door bepaalde industrieën. Op de verschillende vormen van organisatie der verzekering min of meer via de afzonderlijke bedrijfstakken, welke door de ministeriële cirkulaire waren uiteengezet, oefent het rapport dan ook scherpe kritiek uit. De enige wijze, waarop volgens deze werkgeversorganisatie de afzonderlijke industrieën in de werkloosheidsverzekering dienen betrokken te worden, is die van sect. 20 van de wet van 1920. Volgens deze bepaling kan de Minister, als werkgevers- en werknemersvertegenwoordigers gezamenlijk een regeling niet in plaats van, doch ter aanvulling boven en behalve de algemene regeling voorstellen, deze voor de gehele industrie verplicht verklaren. Dergelijke supplementary schemes zijn tot dusverre in geen enkele bedrijfstak ingevoerd. Doch het werkgeversrapport meent, dat alleen voor vrijwillige aanvullende regelingen aan organisatie per bedrijfstak een plaats kan worden ingeruimd. Overigens kan de werkloosheidsverzekering zich alleen goed ontplooiën „by developing it on the national basis of the 1920 Act, with such low risk industries as there are aiding the high risk industries.”

T.a.v. het national scheme of compulsory unemployment insurance, zoals dit tans werkt, worden ten slotte in het laatste deel van het rapport nog enige kritische opmerkingen gemaakt. Deze zijn echter veelal van technische aard en voor de Nederlandse lezer van minder belang.

Na het rapport van de werkgeversorganisatie is een ontwerp tot wijziging van de werkloosheidswetgeving (Unemployment Insurance No. 2 Bill; April 1924) ingediend door de Labour-Minister van Arbeid, T. Shaw. Daarin wordt voorgesteld het op de speciale schemata betrekking hebbende art. 18 af te schaffen en „contracting out” voor de toekomst geheel onmogelijk te maken. Blijkbaar zal dus de verzekering per bedrijfstak met hulp van alle betrokken partijen voorlopig een eervolle begrafenis krijgen. Doch ik betwijfel of het onderwerp voorgoed van de baan zal zijn. Want het stelsel van gelijke bijdragen en uitkeringen over de gehele linie laat bij de grote verschillen in werkloosheidsrisiko en loonstandaard een onbevredigend

gevoel achter, waardoor pogingen tot differentiatie zeker nog niet tot het verleden zullen behoren. En wellicht zal men er toe komen uit het probleem van de verzekering per bedrijfstak op een andere wijze enkele elementen te lichten. In ieder geval maakt het feit, dat de rechtsgrond voor de werkloosheidsverzekering en het vraagstuk van het zelfbestuur der bedrijfstakken, hun meerdere of mindere onderlinge afhankelijkheid zowel t.a.v. de geldmiddelen als t.a.v. beheer en administratie, hierbij in het geding komen, het probleem ook voor Nederland belangwekkend.

Londen, April 1924. Mr. MARIUS G. LEVENBACH.

AANTEKENING.

*Stand der cultures en uitvoer gedurende het eerste kwartaal 1924 in Suriname.*¹⁾ — De weersomstandigheden waren over het algemeen ongunstig. Vrijwel alle gewassen hebben geleden van de felle droogte, welke zich gedurende de maanden Februari en Maart heeft doen gelden. De regenval bedroeg in Januari 127.1, in Februari 47.0 en in Maart 40.4 mm. De totale regenval gedurende het eerste kwartaal 1924 bedroeg 214.5 mm.; het normale gemiddelde over dit tijdvak bedraagt 599.9 mm.

Cacao. De stand van de cacao-cultuur is ongunstig. De instervingsziekte trad op eenige ondernemingen weer op. De bloei is gering geweest en de vooruitzichten zijn dientengevolge zeer slecht. Eene kleine prijsstijging, welke is ingetreden, bleek niet voldoende om de productiekosten te dekken. De toekomst der bestaande beplantingen blijft onzeker, zoodat de oppervlakte, waarop het onderhoud gestaakt wordt, zich uitbreidt.

Koffie. Hoewel ook deze cultuur van de felle droogte heeft geleden, kan de stand toch gunstig genoemd worden. De bloei is echter vertraagd en daardoor de oogsttijd verschoven.

Suiker. De berichten over de suiker luiden eveneens ongunstig. Door de felle droogte is de groei van het riet tot stilstand gekomen, hier en daar sterft op pas geplante velden het jonge riet en de productie zal beneden de verwachting blijven.

Rijst. Slechts op zeer enkele uitzonderingen na, waar kleine voorjaarsoogsten binnen kwamen, werd van de meeste aanplantingen geen oogst verkregen, terwijl ook veel bibit is verloren gegaan.

Waar in andere jaren op dit tijdstip overal padi voor bibit is uitgezaaid en ijverig gewerkt wordt aan het plantklaar maken van den grond, staat dit bedrijf thans nog overal stil.

De uitvoer van de voornaamste producten bedroeg gedurende het 1ste kwartaal 1924 in vergelijking met het overeenkomstig tijdvak van 1923:

	1924	1923
Bacoven (versche).... KG.	1.956	13.506
Balata.....	57.017 ²⁾	213.272
Bauxite, ton van 1000 ..	6.600	3.508
Cacao	106.203	165.867
Goud (ruw)..... Gram	76.393,3	65.666,1
Groenten (versch).... KG.	22	1.897
Hout	224,3	418,7
Letterhout	3.300	17.766
Huiden	13.692	19.345
Katoen	—	1.752
Koffie	1.255.796	1.221.169
Maïs	38.775	28.300
Bataten en andere aardvruchten.....	—	1.220
Rijst (gepeld).....	1.625	80.568
„ (ongepeld).....	60	—
Rum (50 %)..... L.	68.082	18.958
Suiker 1e product... KG.	2.942.036	3.708.146
„ 2e „	97.470	61.670
Sinaasappelen	68.082	9.100
Vruchten (versche)...	4.829	2.180
Zemelen	7.540	3.975

¹⁾ Zie pag. 330 van den loopenden jaargang.

²⁾ Bovendien uitgevoerd 13.574 KG. Fr. balata.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned. Bk.	Disc. Wissels. 5	24 Jan. '24	Zwits. Nat. Bk. 4	16 Juli '23
	Bel. Binn. Eff. 5	24 Jan. '24	N. Bk. v. Denem. 7	17 Jan. '24
	Vrsch. in R.C. 6	24 Jan. '24	Zweedsche Rbk 5	8 Nov. '23
Javassche Bank ...	3	1 Aug. '09	Bank v. Noorw. 7	9 Nov. '23
Bank van Engeland 4	5	Juli '23	Bk. v. Tajecho-	
Duitsche Rijksbk. 10	29	Dec. '23	slowakijë... 6	9 Mrt. '24
Bank v. Frankrijk 6	17	Jan. '24	N. Bk. v. O'rijk 9	2 Sept. '22
Belgische Nat. Bnk. 6	14	Feb. '24	Hong. Bank... 18	5 Juli '23
Fed. Res. Bank N.Y. 4	30	Apr. '24	Bank v. Italië. 5	11 Juli '22
Bank van Spanje... 5	23	Mrt. '23	Z.-Afr. Res. bnk 6	

OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen Part. disconto (3 mnd.)	Berlijn Part. disconto	Parijs Part. disc.	N. York Call-money
	Parto.	Prolongatie				
24 Mei '24	3 3/4 1)	3 3/4	3 1/8 - 3/10	—	—	3 - 3/4 1)
19-24 M. '24	3 3/4 - 3/4	3 - 3/4	—	—	—	3 - 3/4
12-17 " '24	3 3/4 - 4 1/4	3 - 4 1/2	2 1/8 - 3 1/8	—	—	3 - 3/4
5-10 " '24	4 1/8 - 1/8	3 3/4 - 4 3/4	2 1/8 - 3 1/8	—	—	3 1/2 - 3/4
21-26 M. '23	3 3/4 - 1/8	3 3/4 - 4	1 1/2 - 1/2	—	—	4 - 5 3/4
22-27 M. '22	4 - 1/8	3 3/4	2 3/8 - 1/2	—	—	3 - 5
20-24 Jli '14	3 1/8 - 1/10	2 3/4 - 3 3/4	2 3/8 - 3/4	2 1/8 - 1/2	2 3/4	1 3/4 - 2 3/4

1) Noteering van 23 Mei.

WISSELKOERSEN.

WISSELMARKT.

Londen was deze week vrij flauw; de koers brokkelde regelmatig af, vooral aan het einde der week. Dollars zeer stabiel, alleen Vrijdag iets vaster. Ook Markten zonder veel beweging. Franken liepen weder sterk heen en weer. In enkele uren kwamen koersbewegingen van 50 à 60 cents voor, vooral voor Parijs. Blijkbaar was men in het algemeen niet gerust op de mogelijkheid van een volhouden van den steun. In het begin der week kwam het aanbod hoofdzakelijk uit Parijs, daarentegen in het midden der week overwegend uit New York, waar men in het algemeen steeds zeer vast gestemd was geweest. Skandinavie en Zwitserland zeer weinig veranderd. Madrid iets flauwer. Buenos Aires eveneens aangeboden. Ook Indië weder teruglopend 96—96 3/4.

27 Mei 1924.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	Londen *)	Berlijn *)	Weenen *)	Parijs *)	Brussel **)	New York **)
19 Mei 1924	11.66 5/8	0.00062 1/2	0.0037 1/2	14.92 1/2	12.65 1/2	2.67
20 " 1924	11.65 7/8	0.00062 3/4	0.0037 3/8	14.22 1/2	12.25	2.67 1/10
21 " 1924	11.65 1/2	0.00062 3/4	0.0037 3/8	14.52 1/2	12.35	2.67 3/4
22 " 1924	11.65 1/2	0.00063 1/2	0.0037 3/8	15.05	12.76	2.66 3/10
23 " 1924	11.62 1/2	0.00063 1/2	0.0037 3/8	14.42 1/2	12.42 1/2	2.67 9/10
24 " 1924	11.62 3/4	0.00063 1/2	0.0037 3/8	14.40	—	—
Laagste d.w. 1)	11.61	0.00062	0.0037 3/8	14.05	12.10	2.66 3/4
Hoogste " " 1)	11.67	0.00063 1/2	0.0038	15.10	12.85	2.67 3/4
17 Mei 1924	11.67 1/2	0.00062 3/4	0.0037 3/8	15.40	12.81 1/2	2.67 1/2 2)
10 " 1924	11.68	0.00061 1/2	0.0037 3/8	15.97 1/2	12.87 1/2 3)	2.67 3/4 3)
Muntpariteit	12.10	59.26 5)	50.41	48.—	48.—	2.48 3/4

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.

1) Particuliere opgave.

2) Noteering van 16 Mei '24. 3) Idem van 9 Mei '24.

4) Gulden per milliard Mark. 5) Gulden per 100 Mark.

Data	Stockholm *)	Kopenhagen *)	Christiantia *)	Zwitserland *)	Spanje 1)	Batavia 1) telegrafisch
19 Mei 1924	70.90	45.25	37.15	47.40	37.—	96 - 3/8
20 " 1924	70.95	45.25	37.10	47.40	37.—	96 - 3/8
21 " 1924	71.—	45.25	37.25	47.32 1/2	37.—	96 - 3/8
22 " 1924	71.—	45.30	37.20	47.32 1/2	37.—	96 - 3/8
23 " 1924	71.—	45.20	37.20	47.30	36.75	96 - 3/8
24 " 1924	71.—	45.10	37.15	47.30	36.75	96 - 3/8
L'ste d. w. 1)	70.75	45.—	37.—	47.20	36.65	96
H'ste " " 1)	71.15	45.40	37.35	47.45	37.25	96 3/8
17 Mei 1924	70.95	45.20	37.15	47.35	37.05	96 1/8 - 3/8
10 " 1924	70.85	45.60	37.40	47.45	36.80	96 1/8 - 1/8
Muntpariteit.	66.67	66.67	66.67	48.—	48.—	96 1/8

*) Noteering te Amsterdam. 1) Particuliere opgave.

KOERSEN TE NEW YORK.

Data	Cable Lond. (in \$ per £)	Zicht Parijs (in cts. p. frs.)	Zicht Berlijn (in \$ per milliard Mark)	Zicht Amsterd. (in cts. p. gld.)
24 Mei 1924	4.34.50	5.40	0.00023 3/8	37.38
Laagste d. week	4.34.50	5.36	0.00023 3/8	37.38
Hoogste " "	4.36.50	5.49	0.00023 3/8	37.43
17 Mei 1924	4.37.—	5.73	0.00023 3/8	37.41
10 " 1924	4.37.50	6.06	0.00023	37.42
Muntpariteit ..	4.86.67	19.30	23.81 1/4 1)	40 3/4 1/8

1) In ct. per Mark.

KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	10 Mei 1924	17 Mei 1924	19/24 Mei '24 Laagste	24 Mei 1924 Hoogste
Alexandrië ...	Piast. p. £	97 15/32	97 15/32	97 15/32	97 15/32
*Bangkok ...	Sh. p. tical	1/10	1/10	1/10	1/10
B. Aires 1) ..	d. p. \$	41	41 1/16	41	41 3/32
Calcutta ...	Sh. p. rup.	1/4 27/32	1/4 7/8	1/4 7/8	1/4 81/32
Constantin. .	Piast. p. £	810	815	805	825
Hongkong ...	Sh. p. \$	2/4 9/16	2/4 17/32	2/4 9/8	2/5 1/8
Lissabon 1) ..	d. per Mil.	1 21/32	1 21/32	1 17/32	1 21/32
Madrid ...	Peset. p. £	31.0 1/2	31.50	31.35	31.72
Mexico ...	d. per \$	29 1/2	29 1/2	29	30
Montevideo 1)	id.	42 7/8	43	42 1/2 1/8	43 1/4
Montreal ...	\$ per £	4.44 1/2	4.44 1/2	4.41	4.44 3/4
Praag ...	Kr. p. £	149	147 1/8	146 1/2	148 1/4
R.d.Janeiro 1)	d. per Mil.	6 9/64	6	5 3/4	6
Rome ...	Lires p. £	97 7/8	97 7/8	97 3/8	98 3/4
Shanghai ...	Sh. p. tael	3/3 3/10	3/3	3/2 3/2	3/4 1/4
Singapore ...	id. p. \$	2/3 31/32	2/4	2/3 15/16	2/4 1/16
Valparaiso 1)	peso p. £	39.00	38.90	39.00	39.40
Yokohama ..	Sh. p. yen	1/10 3/4	1/10 3/4	1/10 1/8	1/10 3/8

* Koersen der voorafgaande dagen. 1) Telegrafisch transfert. 2) 90 dg.

3) Noteering van 14 April.

NOTEERING VAN ZILVER.

	te Londen N. York	26 Mei 1923	te Londen N. York
24 Mei 1924	347 1/10	66 3/8	32 11/16
17 " 1924	33 13/16	65 3/8	36 3/4
10 " 1924	33 3/4	65 3/8	24 11/16

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 26 Mei 1924.

Activa.		
Binnenl. Wis- sels, Prom., enz. in disc.	H.-bk. f 77.885.318,53 B.-bk. " 39.689.931,38 Ag.sch. " 57.111.917,—	f 174.687.166,91
Papier o. h. Buitenl. in disconto	Idem eigen portef. . f 94.363.141,—	—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.		94.363.141,—
Beleeningen op onderp.	H.-bk. f 32.367.115,— incl. vrsch. B.-bk. " 9.500.432,87 Ag.sch. " 100.334.215,62	f 142.201.763,49
Op Effecten.	f 127.076.180,56	
Op Goederen en Spec.	f 15.125.582,93	
Voorschotten a. h. Rijk.		142.201.763,49
Munt en Muntmateriaal		978.958,61
Munt, Goud	f 56.241.090,—	
Muntmat., Goud	f 475.166.927,10	
	f 531.408.017,10	
Munt, Zilver, enz.	f 9.918.686,86	
Muntmat., Zilver		541.326.703,96
Effecten	Bel. v. h. Res. fonds . f 5.983.677,31 id. van 1/8 v. h. kapit. " 3.994.173,99	f 9.977.850,45
Geb. en Meub. der Bank		5.000.000,—
Diverse rekeningen		117.518.761,80
		f 1.086.054.346,22
Passiva.		
Kapitaal		f 20.000.000,—
Reservefonds		5.999.469,43
Bijzondere reserve		9.000.000,—
Bankbiljetten in omloop		968.917.620,—
Bankassigtiën in omloop		974.447,10
Rek.-Cour. f Het Rijk		—
saldo's: f Anderen	f 59.564.988,58	59.564.988,58
Diverse rekeningen		21.597.821,11
		f 1.086.054.346,22
Beschikbaar metaalsaldo		f 334.939.535,74
Op de basis van 2/8 metaaldekking		129.048.124,61
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is.		1.674.697.675,—

NED. BANK 26 Mei 1924 (vervolg).
Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opeischb. schulden	Beschikb. Metaal-saldo	Dek-kings-perc.
26 Mei '24	531.408	9.919	968.918	60.539	334.940	53
19 " '24	531.407	9.713	986.956	83.192	326.594	51
12 " '24	531.407	9.439	1.011.377	35.996	330.875	51
5 " '24	531.407	9.541	1.036.861	30.211	327.038	51
28 Apr. '24	543.979	9.791	1.001.099	24.214	348.188	54
22 " '24	543.992	9.575	1.000.044	29.581	347.123	54
28 Mei '23	581.791	9.710	928.044	29.093	399.377	60
29 Mei '22	605.889	6.506	992.777	32.526	406.659	60
25 Juli '14	162.114	8.228	310.437	6.198	43.521 ¹⁾	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Hiervan Schat-kist-promessen rechtstreeks	Belee-ningen	Papier op het buiten-land	Diverse reke-ningen ²⁾
26 Mei 1924	174.687	13.000	142.202	94.363	117.519
19 " 1924	212.094	47.000	140.629	33.371	184.249
12 " 1924	272.679	104.000	142.812	36.464	82.509
5 " 1924	284.282	109.000	150.608	28.785	89.775
28 Apr. 1924	253.021	80.000	146.705	30.380	68.779
22 " 1923	255.845	91.000	146.741	21.398	77.021
28 Mei 1923	155.405	16.000	135.369	59.634	16.854
29 Mei 1922	195.385	3.000	105.044	93.022	59.995
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	20.188	509

¹⁾ Op de basis van $\frac{1}{2}$ metaaldekking. ²⁾ Sluitpost activa.

's RIJKS SCHATKIST.

De Minister van Financiën maakt o.m. bekend:

	19 Mei 1924	26 Mei 1924
dat uitstonden		
aan schat-kistpromessen	f260.410.000,—	f222.530.000,—
waarv. direct bij Ned. Bk.	" 47.000.000,—	" 13.000.000,—
aan schat-kistbiljetten	" 103.790.000,—	" 183.769.000,—
aan zilverbons	" 31.519.208,50	" 30.163.375,—
Tegoed v.d. Postch. en Gdst. bij 's Rijks Schatkist.	" 106.558.196,53 $\frac{1}{2}$	" 106.558.196,53 $\frac{1}{2}$
Onder de vlottende schuld is begrepen:		
Voorsch. aan de Koloniën	" 120.426.886,28	" 121.193.006,37
Voorschot aan Gemeenten	31 Maart 1924	30 April 1924
voor door Rijk voor hen te heffen Ink. belasting	" 74.334.520,58	" 77.776.164,57 $\frac{1}{2}$
Voorschot aan rek. houders v. d. Postch. en Girodst.	19 Mei 1924	26 Mei 1924
	" 109.444.002,77 $\frac{1}{2}$	" 110.841.040,34 $\frac{1}{2}$

¹⁾ Waarvan f 37.056.000 vervallen op of na 1 April 1927.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

De Minister van Koloniën maakt bekend:

	17 Mei 1924	24 Mei 1924
Voorschot uit 's Rijks kas aan N.-I.	f108.442.081,66	f108.934.602,41
Ind. Schatk.prom. in oml.	" 79.100.000,—	" 79.100.000,—
Voorsch. Jav. Bk. aan N.-I.	" 28.400.000,—	" 27.100.000,—
Muntbiljetten in omloop.	" 41.200.000,—	" 40.800.000,—

¹⁾ Tegoed van Ned.-Indië bij de Javasche Bank.

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opeischb. schulden	Beschikb. metaal-saldo
17 Mei 1924	213.500		260.500	76.500	146.100
10 " 1924	214.000		264.000	77.000	145.700
3 " 1924	213.750		258.500	82.000	145.650
19 Apr. 1924	151.615	64.796	259.050	85.615	148.199
12 " 1924	147.141	64.641	263.372	79.224	153.454
19 Mei 1923	159.043	61.035	268.245	102.274	146.596
20 Mei 1922	143.628	46.435	264.079	79.491	121.947
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842 ²⁾

Data	Dis-conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalb.	Belee-ningen	Voor-schotten a/h. Gouvernem.	Diverse reke-ningen ¹⁾	Dek-kings-percentage
17 Mei 1924		145.700		28.400	***	63
10 " 1924		151.700		31.900	***	63
3 " 1924		150.760		33.800	***	63
19 Apr. 1924	35.143	16.009	56.241	30.659	16.180	63
12 Mrt. 1924	35.168	16.663	57.059	22.609	15.909	62
19 Mei 1923	36.508	28.060	60.220	31.366	20.111	59
20 Mei 1922	33.915	21.434	71.865	8.730	35.938	55
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	6.446	2.228	44

¹⁾ Sluitpost activa. ²⁾ Basis $\frac{1}{2}$ metaaldekking. ³⁾ Creditsaldo.

CURAÇOSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circu-latie	Dis-conto's	Voor-schotten aan de kolonie	Diverse reke-ningen ¹⁾	Diverse reke-ningen ²⁾
1 April 1924	601	1.283	89	269	701	78
1 Maart 1924	685	1.332	83	227	722	78
1 Februari 1924	690	1.195	82	237	821	237
1 Januari 1924	697	1.198	81	231	828	249
1 December 1923	732	1.235	80	245	819	245
1 April 1923	664	1.277	127	306	669	157

¹⁾ Sluitpost der activa. ²⁾ Sluitpost der passiva.

BUITENLANDSCHE BANKSTATEN.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden ponden sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes		
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.
21 Mei 1924	128.181	124.518	286.400	27.000	242.184
14 " 1924	128.183	124.542	288.379	27.000	244.120
7 " 1924	128.173	125.217	289.350	27.000	245.172
30 Apr. 1924	128.121	125.616	290.116	27.000	245.956
23 Mei 1923	127.527	123.280	287.919	27.000	243.449
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dek-kings-perc. ¹⁾
21 Mei '24	42.070	72.186	18.367	101.523	23.413	19,53
14 " '24	41.523	72.589	17.359	102.441	23.391	19,52
7 " '24	44.028	73.561	10.055	112.574	22.706	18,51
30 Apr. '24	42.633	74.346	10.587	110.992	22.255	18,30
23 Mei '23	42.576	69.604	12.577	105.806	22.996	20,27
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 $\frac{1}{2}$

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

DUITSCHER RIJKBANK.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Darlehens-kassenscheine, in billiarden (duizenden biljoenen) Mark.

Data	Metaal	Daarv. Goud	Waarv. b. Buitt. circ.bkn ¹⁾	Kassen-scheine	Circulatie	Dek-kings-perc. ²⁾
15 Mei '24	0,4	0,442	0,016	1.118	763.925	0,1
7 " '24	0,4	0,442	0,016	1.192	786.857	0,2
30 April '24	0,4	0,442	0,016	1.252	674.040	0,2
23 " '24	0,4	0,442	0,016	1.758	678.254	0,3
15 Mei '23	14,7	0,842	0,212	1,725 ⁴⁾	7,113 ⁴⁾	24
23 Juli '14	1,7	1,357	—	0,065 ³⁾	1,9 ³⁾	93

Data als boven.	Wissels			Renten-bank-scheine	Rek. Courant ⁶⁾	Darl. kas-sensch.
	Totaal	Handels-wissels	Schatkist-papier			
1.950.637	1.950.637	—	—	350.336	1.460.467	1.100
1.884.741	1.884.741	—	—	284.224	1.229.525	1.200
1.916.970	1.916.970	—	—	242.836	1.187.214	1.300
1.906.679	1.906.679	—	—	332.591	1.418.504	1.800
10,116 ⁴⁾	3,274 ⁴⁾	6,842 ⁴⁾	—	—	4,454 ⁴⁾	1,738 ⁴⁾
0,751 ³⁾	0,751 ³⁾	—	—	—	0,944 ³⁾	—

¹⁾ Onbelast. ²⁾ Dekking der circulatie door metaal en Kassenscheine. ³⁾ In milliarden. ⁴⁾ In biljoenen. ⁵⁾ Waarv. in Rentenmark, uitgedrukt in papierm. op 23 Apr. 1.149.502 biljoen; op 30 Apr. 1.144.577 bill.; op 7 Mei 1.121.078 bill.; op 15 Mei 1.140.079 bill.; ⁶⁾ Idem: op 23 April 474.567 bill.; op 30 Apr. 382.243 bill.; op 7 Mei 405.715 bill.; op 15 Mei 522.899 bill.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Goud	Waarvan in het Buitentl.	Zilver	Te goed in het Buitentland	Buit. gew. voorsch. a/d. Staat
22 Mei '24	5.542.770	1.864.321	299.108	565.827	22.700.000
15 " '24	5.542.613	1.864.321	299.022	569.796	22.700.000
8 " '24	5.542.529	1.864.321	298.837	572.798	22.800.000
24 Mei '23	5.537.242	1.864.345	292.256	596.602	22.600.000
23 Juli '14	4.104.390	—	639.620	—	—

Data als boven.	Wissels	Uitge-stelde Wissels	Belee-ningen	Bankbil-jetten	Rek. Crt. Parti-culieren	Rek. Crt. Staat
4.053.718	9.618	2.611.015	39.402.909	1.995.023	18.755	
4.367.143	9.680	2.610.084	39.739.206	1.916.623	13.229	
4.224.878	9.695	2.695.401	39.928.860	1.943.179	16.720	
2.413.266	20.478	2.109.507	36.386.138	2.172.885	33.534	
1.541.980	—	769.400	5.911.910	942.570	400.590	

BANQUE NATIONALE DE BELGIQUE.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Metaal incl. buitenl. saldi	Beleen. van buitl. vorder.	Beleen. van prom. d. provinc.	Binn. wissels en beleen.	Circulatie	Rek. Crt. partic.
15 Mei '24	356.885	84.653	480.000	1751.918	7.655.032	218.378
8 „ '24	356.326	84.653	480.000	1721.438	7.656.375	201.393
1 „ '24	357.572	84.653	480.000	1835.998	7.697.576	234.683
24 Apr. '24	357.921	84.653	480.000	1778.900	7.622.338	292.727
17 Mei '23	347.823	84.653	480.000	860.863	6.814.581	134.607

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Goudvoorraad			Zilver etc.	F. R. Notes in circulatie
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes	In het buitenl.		
7 Mei '24	3.129.606	2.150.531	—	102.502	1.927.027
30 April '24	3.120.389	2.139.118	—	102.220	1.926.013
23 „ '24	3.113.890	2.103.441	—	100.937	1.940.821
16 „ '24	3.104.886	2.054.079	—	100.404	1.966.349
9 Mei '23	3.088.863	2.059.540	—	92.557	2.241.819

Data	Wissels	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Goud-Dek-kings-perc. 1)	Algem. Dek-kings-perc. 2)
7 Mei '24	527.572	1.994.352	111.231	79,8	82,4
30 April '24	571.670	2.005.381	110.927	79,4	82,0
23 „ '24	613.267	2.000.856	110.865	79,0	81,6
16 „ '24	646.250	2.011.585	110.869	78,1	80,6
9 Mei '23	962.009	1.937.670	109.029	73,91	76,1

1) Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opeisbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. 2) Verhouding totalen voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Aantal banken	Totaal uitgezette gelden en beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
30 Apr. '24	755	16.656.138	1.454.687	15.934.103	4.288.324
23 „ '24	755	16.606.867	1.437.810	15.758.749	4.265.014
16 „ '24	755	16.612.115	1.442.186	15.814.801	4.250.751
9 „ '24	755	16.568.636	1.439.107	15.641.610	4.241.000
2 Mei '23	775	16.568.443	1.411.596	15.532.593	3.996.290

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 26 Mei 1924.

Het verlangen naar een oplossing van de Europeesche geschillen, waartoe de commissie-Dawes de grondslagen heeft aangegeven, wordt meer en meer het middelpunt van ieders gedachten, vooral in Duitschland. De toestanden op de geldmarkt zijn tot een spanning gekomen, waarbij zeer vele ondernemingen genoodzaakt worden tot maatregelen, welke zij in andere tijden zeer zeker niet zouden hebben genomen, doch, aan den anderen kant, brengen deze toestanden een mentaliteit mede, welke velen er toe leidt, gemakshalve en veelal uit verlangen tot speculatie gebruik te maken van de voordeelen, die, als oorlogsmaatregel bedoeld, thans er toe moeten dienen den economischen oorlog te kunnen volhouden. In de eerste plaats geldt dit wel de „Geschäftsaufsicht“, in zekeren zin onze „surséance van betaling“, welke thans door de ééne maatschappij na de andere wordt aangevraagd. Veelal is deze maatregel niet te ontgaan, doordat het gansche Deutsche bedrijfsleven in hooge mate illiquide is geworden. Doch vaak ook is de moeilijke toestand, waarin vele ondernemingen zich bevinden, te wijten aan den onwil, om hun bedrijven in overeenstemming te brengen met de eischen van de omstandigheden na den oorlog. Voorraden worden slechts schoorvoetend verkocht; veel liever neemt men uiterst duur bankcrediet, om het aanhouden van die voorraden te kunnen financieren, in de hoop later in staat te worden gesteld door realisatie tegen een hooger prijs een zoodanige winst te maken, dat het renteverlies goed wordt gemaakt. Afgewacht dient te worden, of deze politiek niet nog veel wranger vruchten zal brengen, dan thans reeds voor verschillenden het geval is

geweest. De richting toch, welke in Duitschland moet worden ingeslagen, is die van lager productiekosten, ten einde op deze wijze tot een gestimuleerden export te komen en het is twijfelachtig of duur bankcrediet tot het bereiken van een laag onkostencijfer kan medewerken. De Rijksbank ziet in de tot nu toe gevolgde politiek ook niets dan onheil en houdt voet bij stuk wat aangaat de scherpe restrictie bij het geven van crediet, zooals deze per 7 April j.l. door haar werd doorgevoerd. De oorzaak van den algemeenen onwil om zich van goederenvoorraden te ontdoen is niet alleen te zoeken bij den zeer begrijpelijken afkeer van het effectief maken van boekverliezen, doch ligt meer nog in de onzekerheid ten aanzien van de naaste toekomst. Hierin zou natuurlijk onmiddellijk verandering komen, zoodra zou vaststaan, welke houding ten aanzien van de voorstellen-Dawes zou worden aangenomen. Totdat met betrekking tot dit punt een definitieve beslissing zal zijn genomen, is het te verwachten, dat in Duitschland slechts schoorvoetend verder zal worden gegaan op den weg, welke eindelijk tot juiste verhoudingen zal moeten leiden. Het is te verwachten, dat de „Reinigungskrise“, zooals men bij onze oostelijke burenen den tegenwoordigen toestand heeft betiteld, nog wel eenigen tijd zal aanhouden. Ter beurze echter schijnt het grootste kwaad reeds te zijn verdisconteerd, hetgeen vermoedelijk te verklaren valt uit de omstandigheid, dat het effectenbezit, uit den aard der zaak veel bewegelijker dan het goederenbezit, reeds voor het grootste deel, voor zoover dit er voor in aanmerking kwam, is gerealiseerd. Toch is een opgewekte stemming nog zeer verre; het behoeft geen betoog, dat het groot aantal gevallen van „Geschäftsaufsicht“, waarmede dan natuurlijk gepaard gaat het passeeren van dividenden, geen gunstigen invloed op de fondsenmarkt heeft kunnen uitoefenen.

Te Parijs is de stemming wat levendiger geworden, hetgeen in hoofdzaak toe te schrijven is geweest aan de rijzing van de buitenlandsche wisselkoers. Naar het schijnt is de beweging ditmaal van Parijs zelf uitgegaan, hoewel ook de internationale speculatie zich bij de „vlucht voor den Franc“ heeft aangesloten. Van langen duur is de daling van het Fransche ruilmiddel echter niet geweest. Ondanks de geheinzinnigheid, welke betracht is ten aanzien van de maatregelen, die genomen zullen worden, om den Franc te steunen, — o.a. is het niet duidelijk of ook thans nog op de hulp van het huis Morgan kan worden gerekend — is men ten slotte vrij algemeen tot de conclusie gekomen, dat de Fransche financieele leiding het in geen geval tot een aanzienlijke daling van het Fransche betaalmiddel wil laten komen. Het is natuurlijk de vraag, of tegen scherpe aanvallen die leiding krachtig genoeg stand zal kunnen houden, doch op de internationale markten heeft men, getuige het herstel van den wisselkoers in de laatste dagen, het vertrouwen in dit opzicht niet verloren. Ook de conferentie tuschen de heeren Poincaré en Millerand enerzijds en Herriot en Painlevé aan den anderen kant, een conferentie, welke in hoofdzaak de zuiver financieele zijde van de binnen- en buitenlandsche politiek schijnt te hebben behandeld, heeft een zeker optimisme doen ontstaan, wat betreft de vaste hand, welke ook in de naaste toekomst zal worden getoond, zoodra de internationale waarde van den Franc in het geding komt. Dientengevolge is de markt te Parijs geleidelijk wat zwakker geworden hetgeen gepaard is gegaan aan een inkrimping van de omzetten.

Te Londen is de fondsenmarkt uiterst stil gebleven. De geldmarkt is nog steeds ruim, zoodat de groote leeningen, welke thans aan de markt worden gebracht, vrijwel algemeen een goed onthaal vinden. Ook de beleggingsmarkt is opgewekt gestemd, doch voor aandelen bestaat bijna geen belangstelling. Ook hier is het de onzekere toekomst, welke zooland industrie als handel — hieronder begrepen de beurshandel — er van weerhoudt nieuwe engagementen op zich te nemen. Hierbij komt bovendien de ongewisse toekomst van de regering. De oppositie tegen McDonald is in het professioneel-politieke kamp steeds scherper geworden, hoewel het de vraag is, of een groote meerderheid in het land even ontevreden is met het tot nu toe gevolgde beleid. In de City is men in ieder geval niet meer zoo antagonistisch gestemd tegen het labour-bewind, als vóór de aanvaarding van de regering door de socialistische ministers het geval is geweest. Ter beurze zou het dan ook vermoedelijk geen groote voldoening wekken, indien door het ageeren van liberalen en conservatieven de arbeiders-regering binnen korten tijd reeds ten val zou worden gebracht. En waar het vooruitzicht hierop toch steeds bestaat, is het begrijpelijk, dat ook deze factor een rol speelt bij de kalme houding, welke de beurs van Londen in de laatste week heeft gekenmerkt.

De markt te New York is eerder aan den lusteloozen kant geweest, hoewel er voor sommige fondsen een groote

weerstand op te merken was. De aanneming van den „bonus-bill” door den Senaat, waardoor het veto van den president krachteloos is gemaakt, heeft niet zulk een deprimeerenden invloed uitgeoefend, als men had verwacht, vermoedelijk, wijl het herzien ontwerp de kosten van de uitkeering aan de oud-strijders thans over een groot aantal jaren verdeelt. In den grond der zaak maakt dit natuurlijk geen verschil uit voor den druk, welke hierdoor op de gansche bevolking is gelegd, doch de beurs is er toch wat minder verschrikt door geworden. Ook de berichten uit de industrieele centra hebben niet medegeverkt, om een optimistische stemming in het leven te roepen. Dat ondanks dit alles de tendens nog blijk heeft gegeven van een vrij goede opvatting, mag wellicht worden toegeschreven aan de vrees, welke bij sommigen bestaat ten aanzien van de mogelijkheid eener min of meer groote inflatie, welke zou kunnen ontstaan uit de beleening van de polissen, die hun ontstaan aan de „bonus”-wet te danken zullen hebben en uit het feit, dat de biljetten der Federal Reserve Banks thans voor 80 pCt., inplaats van door de vereischte 40 pCt., in goud zijn gedekt. Deze omstandigheid, tezamen met de zinkende activiteit in de voorname takken van industrie, heeft de gedachte aan inflatie, of althans aan uitbreiding van de kunstmatige koopkracht doen ontstaan en hoewel niets er op wijst, dat de financieele leiding ook slechts eenigermate een dergelijke ontwikkelingsrichting welgezind zou zijn, vindt een zoodanige opvatting op de beurs toch steeds hier en daar aanhangers.

Ten onzent is wederom een week van stilte op de fondsenmarkt te constatareën geweest, welke in niets van de voorgaande berichtperiode verschilde. Ook thans is de *beleggingsmarkt* wederom vrij vast geweest, hoewel van een bepaalde opgewekte stemming, ondanks den zeer lagen rentestand op de vrije geldmarkt, niet kon worden gesproken. Wat buitenlandsche staatsfondsen betreft, had het voorstel van de Russische vertegenwoordigers ter conferentie van Londen ten aanzien van het aanbod van erkenning van schulden, geenerlei uitwerking. Het voorstel is dan ook zoo door restricties omgeven, dat het, naar de beurs aannemt, geen practisch nut zal kunnen hebben.

	19 Mei	23 Mei	26 Mei	Rijzing of daling
6 % Nederland 1922	96 ¹¹ / ₁₆	96 ¹⁵ / ₁₆	97	+ ⁵ / ₁₆
5 % „ 1918	85 ¹ / ₁₆	86	86 ¹⁵ / ₁₆	+ ¹⁷ / ₁₆
4 ¹ / ₂ % „ 1916	86 ⁷ / ₁₆	86 ³ / ₄	86 ³ / ₄	— ⁹ / ₁₆
4 % „ 1916	79 ⁹ / ₁₆	78	78 ³ / ₄	— ¹⁵ / ₁₆
3 ¹ / ₂ % „	71 ¹ / ₂	71 ¹ / ₂	71 ¹ / ₂	—
3 % „	61 ⁹ / ₁₆	62	62 ¹ / ₈	+ ¹ / ₂
2 ¹ / ₂ % Cert. N. W. S.	51 ¹ / ₄	51 ¹ / ₄	51 ¹ / ₄	—
7 % Oost-Indië 1921	101 ¹ / ₈	101 ¹ / ₈	101 ⁹ / ₁₆	+ ¹ / ₁₆
6 % „ 1919	96 ⁷ / ₈	96 ³ / ₄	96 ¹⁵ / ₁₆	+ ¹ / ₁₆
5 % „ 1915	90 ⁷ / ₈	91	91	+ ¹ / ₈
5 % Rusland 1906	4 ¹ / ₂	4 ¹ / ₂	4 ³ / ₈	+ ¹ / ₈
4 % Rusl. bij Hope & Co.	6 ⁵ / ₁₆	6 ⁵ / ₁₆	6 ⁷ / ₁₆	+ ¹ / ₈
4 % Japan 1899	63 ³ / ₄	—	63 ⁷ / ₁₆	+ ¹ / ₁₆
5 % Brazilië 1895	55	54 ¹ / ₂	—	— ¹ / ₂
8 % San Paulo 1921	98	98 ¹ / ₄	—	+ ¹ / ₄
6 % Amsterdam 1920	98 ⁵ / ₈	—	98 ³ / ₄	+ ¹ / ₈
7 % Rotterdam 1920	101	100 ⁵ / ₈	100 ¹⁵ / ₁₆	— ¹ / ₁₆

De grondtoon op de aandelenmarkt was iets beter dan die van de vorige week. Vooral voor *industrieele fondsen* was iets meer belangstelling op te merken. Vooraan stonden hier aandelen Philips Gloeilampenfabrieken, ten aanzien waarvan ter beurze het gerucht liep, dat op deze aandelen een „bonus” te wachten zou zijn. Doch ook de overige industrieele papieren konden kleine koersverbeteringen behalen, welke eenerzijds toegeschreven moeten worden aan een natuurlijk herstel op de groote reactie van den laatsten tijd, anderzijds aan de iets geringer wordende buitenland-sche concurrentie.

Suikeraandelen bleven vrijwel onveranderd; voorzover er echter fluctuaties op te merken zijn geweest, resulteerden deze vrij algemeen in een lager koerspeil, in verband met de onzekere en ongeanimeerde houding van de Cuba-suikermarkt.

De *petroleummarkt* was nagenoeg onbewogen; het bericht, dat de Koninklijke Petroleum Mij. haar bezit aan aandelen Union Oil of California heeft verkocht, bleef geheel en al zonder uitwerking op de aandelen. Alleen voor aandelen Phoenix Oil kon een belangrijk hoogere koers worden bereikt, als gevolg van de nawerking van het bericht omtrent de uitkeering van een deel der schadeloosstelling.

De *rubbermarkt* was flauw in verband met de ongeanimeerde stemming op de markt voor het ruwe product, doch kon later iets montereen.

Tabaksaandelen bleven veronachtzaamd en min of meer verdeeld.

	19 Mei	23 Mei	26 Mei	Rijzing of daling
Amsterdamsche Bank	129 ¹ / ₄	129 ¹ / ₂	129 ¹ / ₂	—
Incasso Bank	93 ¹ / ₂	—	—	—
Koloniale Bank	181 ¹ / ₄	178 ⁵ / ₈	173 ³ / ₈	— ⁷ / ₁₆
Ned. Handel-Mij. cert.v.aand.	132 ⁵ / ₈	131 ³ / ₄	171 ¹ / ₄	— ¹ / ₈
Rotterd. Bankvereniging	93 ¹ / ₄	94 ¹ / ₄	94 ³ / ₄	+ ¹ / ₂
Van Berkel's Patent	32 ¹ / ₂	35	35 ⁷ / ₈	+ ³ / ₈
Gouda Kaarsen	9 ¹ / ₆	12	10 ¹ / ₂	+ ¹ / ₆
Holl. Draad- en Kabelfabriek	43 ¹ / ₄	42	42	— ¹ / ₄
A. Jurgens' Ver. Fabr.g.aand.	56	56	57 ¹ / ₄	+ ¹ / ₄
„ „ „ pr. aand.	60	59 ¹ / ₂	59	— ¹ / ₂
Leerdam Glasfabrieken	25	—	—	—
Philips' Gloeilampenfabriek	271 ¹ / ₂	285	289 ¹ / ₂	+ ¹⁷ / ₄
Vereenigde Blikfabrieken	87	88 ¹ / ₂	88	+ ¹ / ₂
Vereen. Chemische Fabrieken	37 ¹ / ₄	34 ¹ / ₂	33	— ⁴ / ₄
Compania Mercantil Argent.	18	18 ⁵ / ₈	19 ¹ / ₄	+ ¹ / ₄
Cultuur-Mij. d. Vorstenland.	168	169	—	+ ¹ / ₂
Handelsver. Amsterdam	439	436 ⁵ / ₈	—	— ² / ₈
Handelsverg. Reiss & Co.	33 ¹ / ₂	—	33 ¹ / ₄	— ¹ / ₄
Int. Crediet- en Handelsverg. Rotterdam	182	184 ¹ / ₂	183	+ ¹ / ₂
Linde Teves & Stokvis	71	72 ¹ / ₈	70	— ¹ / ₂
Redjang Leborg Mij. n. Mij.	125	125	127 ¹ / ₂	+ ² / ₂
Gecons. Holl. Petroleum-Mij.	185 ¹ / ₂	187 ⁵ / ₈	186 ³ / ₈	+ ⁷ / ₈
Kon. Petroleum-Mij.	439	442 ⁵ / ₈	437 ⁵ / ₈	— ¹ / ₈
Phoenix Oil	93 ¹ / ₂	96 ¹ / ₂	104	+ ¹⁰ / ₂
Amsterdam-Rubber-Mij.	127 ¹ / ₈	122	124 ¹ / ₄	— ³ / ₈
Kendeng Lemboe	152 ¹ / ₂	156 ¹ / ₂	161	+ ⁸ / ₂
Oost-Java-Rubber-Mij.	177	179 ¹ / ₂	182	+ ⁵ / ₂
Deli-Batavia Tabak Mij.	290	289 ¹ / ₄	286 ¹ / ₄	— ³ / ₄
Deli-Maatschappij	360	360	354 ¹ / ₂	— ⁵ / ₂
Senembah-Maatschappij	285 ¹ / ₄	288 ¹ / ₂	289	+ ³ / ₄

De *scheepvaartafdeeling* was eveneens stil en meerendeels lager.

	19 Mei	23 Mei	26 Mei	Rijzing of daling
Holland-Amerika-Lijn	82 ¹ / ₄	79	77 ³ / ₄	— ⁴ / ₂
„ „ „gem.eig.	65 ¹ / ₂	63	63	— ² / ₂
Hollandische Stoomboot-Mij.	16	16	16 ⁵ / ₈	+ ⁵ / ₈
Java-China-Japan-Lijn	90	—	—	—
Kon. Hollandsche Lloyd	8 ⁵ / ₈	8 ¹ / ₈	8 ¹ / ₈	— ¹ / ₂
Kon. Ned. Stoomb.-Mij.	65 ¹ / ₄	—	—	—
Konink. Paketvaart-Mij.	139 ¹ / ₂	137	—	— ² / ₂
Maatschappij Zeevaart	74	—	—	—
Nederl. Scheepvaart-Unie	120	118 ¹ / ₄	117 ¹ / ₂	— ² / ₂
Nievelt Goudriaan	92	—	—	—
Rotterdamsche Lloyd	114 ¹ / ₄	115 ¹ / ₄	114 ¹ / ₄	— ¹ / ₂
Stoomv.-Mij. „Nederland”	140	138 ¹ / ₂	137 ¹ / ₄	— ² / ₄
„ „ „Noordzee”	23	19 ¹ / ₄	17 ¹ / ₄	— ⁵ / ₄

Amerikaansche waarden werden slechts sporadisch verhandeld en sloten zich uit den aard der zaak geheel aan Walstreet aan.

	19 Mei	23 Mei	26 Mei	Rijzing of daling
Americ. Smelting & Refining	66	66 ¹ / ₄	65 ¹⁵ / ₁₆	— ¹ / ₁₆
Anacoda Copper	63	64	65 ³ / ₄	+ ² / ₄
Studebaker Corp.	90	87 ¹ / ₂	93	+ ³ / ₂
Un. States Steel Corp.	102 ¹ / ₈	104 ⁷ / ₈	104 ¹⁵ / ₁₆	+ ² / ₁₆
Atchison Topeka	112 ¹ / ₂	111 ¹ / ₄	112	— ¹ / ₂
Erie	26 ¹ / ₂	—	26 ¹ / ₂	+ ¹ / ₄
Southern Pacific	97 ¹ / ₄	97 ¹ / ₄	97 ⁷ / ₈	+ ³ / ₈
Union Pacific	144 ¹ / ₄	142 ³ / ₄	143 ⁵ / ₈	— ⁵ / ₈
Int. Merc. Marine orig. gew.	10 ⁵ / ₁₆	9 ¹⁵ / ₁₆	9 ¹⁵ / ₁₆	— ¹ / ₁₆
„ „ „ pref.	36 ³ / ₈	36 ³ / ₈	36 ¹ / ₄	— ¹ / ₈

De geldmarkt bleef ruim; prolongatie ³/₄ na 3 pCt.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

27 Mei 1924.

De tarwemarkt was ook deze week weder vast met goede vraag in verschillende Europeesche landen en hoogere prijzen in overeenstemming met den loop der Noord-Amerikaansche markten. Het waren daar vooral de vertraging in den uitzaai en de ontwikkeling der Canadeesche zomertarwe, alsmede de klachten over droogte in gedeelten der Vereenigde Staten, vooral aan de Westkust, die den prijs deden stijgen. Ook de minder goede vooruitzichten in West-Europa, waar in vele landen de oogst achterlijk is, werkte tot de verhooging mede. Weliswaar kan het nu veel betere weder daarin verbetering brengen, zooals in Engeland en Frankrijk reeds het geval is, doch voor Duitschland zal definitief met een belangrijk kleineren oogst aan broodgraan dan in het vorige jaar moeten worden gerekend. Klachten blijven nog komen uit Italië, waar in het Zuiden voortdurende droogte schade doet vreezen, terwijl ook in Algiers

Noteeringen.							Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.			
Data	Chicago			Buenos Ayres			Soorten	26 Mei 1924	19 Mei 1924	28 Mei 1923
	Tarwe Mei	Mais Mei	Haver Mei	Tarwe Juni	Mais Juni	Lijnzaad Juni				
24 Mei '24	105 7/8	78	46 1/8	11,15	7,70	19,25	Tarwe*	12,75	12,50	13,50
17 „ '24	104 1/2	76 1/4	47 1/8	11,10	7,75	19,50	Rogge (No. 2 Western) ..	9,50	9,50	10,—
24 Mei '23	118 3/4	79 1/4	42 1/8	11,80	8,35	21,05	Mais (La Plata)	205,—	216,—	217,—
24 Mei '22	128	60 3/4	36 7/8	12,95	7,65	20,50	Gerst (48 lb. malting) ...	206,— ⁴⁾	207,— ⁴⁾	180,—
24 Mei '21	179 3/4	61 3/4	40 1/2	17,30	7,50	16,40	Haver (38 lb. white clipp.) ¹⁾	10,25 ⁵⁾	10,— ⁵⁾	10,30
20 Juli '14	82	56 3/8	36 1/4	9,40	5,38	13,70	Lijnkoeken (Noord-Ameri- ka van La Plata-zaad) ¹⁾	11,25	11,30	11,—
							Lijnzaad (La Plata) .... ⁸⁾	386,—	397,—	442,—

¹⁾ per 100 KG. ²⁾ per 2000 KG. ³⁾ per 1960 KG.

⁴⁾ No. 2 Hard/Red Winter Wheat. ⁵⁾ Donaugerst. ⁶⁾ Canada No. 3.

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	18/24 Mei 1924	Sedert 1 Jan. 1924	Overeenk. tijdvak 1923	18/24 Mei 1924	Sedert 1 Jan. 1924	Overeenk. tijdvak 1923	1924	1923
Tarwe	17.103	384.640	273.791	—	13.957	25.671	398.597	299.462
Rogge	6.813	204.710	181.022	—	3.525	485	208.235	181.507
Boekweit	—	8.806	5.657	—	—	—	8.806	5.657
Mais	22.814	285.219	251.206	1.650	44.623	41.527	329.842	292.733
Gerst	4.085	125.470	86.087	—	22.532	7.062	148.002	93.149
Haver	1.625	82.613	34.160	—	81	533	82.694	34.693
Lijnzaad	6.689	108.436	59.834	—	37.690	44.002	146.126	103.836
Lijnkoek	4.018	79.875	90.283	—	700	—	80.575	90.283
Tarwemeel	8.236	105.232	29.604	1.283	10.430	3.864	115.662	33.468
Andere meelsoorten	—	3.366	717	—	—	—	3.366	717

en Tunis wegens droogte de vooruitzichten zoo slecht zijn, dat daar in het komende seizoen misschien zelfs invoer van gerst en tarwe noodig zal zijn. De Russische berichten blijven onzeker, wat wel het gevolg zal zijn van groot verschil in oogstvooruitzichten in de verschillende gedeelten van het groote land. Intusschen heeft uitvoer van tarwe uit Rusland sedert eenige weken bijna geheel opgehouden. Britsch-Indië meldt een iets mindere opbrengst dan verwacht was, ofschoon de toename der zaken in Britsch-Indische tarwe gedurende de laatste weken toch op een flink overschot duidt. Als gevolg van al deze hausse-factoren steeg van 19 tot 26 Mei Juli-tarwe te Winnipeg 4 1/4 en October 2 1/2 dollarcent per 60 lbs. Sedert het begin der maand beteekent dit voor Juli een verhooging van ongeveer 5 pCt. Te Chicago bedroeg de prijsstijging 2 à 2 1/2 cent. Tegenover de verschillende redenen, die deze prijsverhoogingen, welke in Europa grif werden gevolgd, hebben veroorzaakt, mag worden opgemerkt, dat de wereldverscheppingen van tarwe deze week bijzonder groot waren. Noord-Amerika laadde zeer veel af, waarbij het leeuwendeel weder geleverd werd door Canada, waar nog een zeer groot overschot beschikbaar is. Ook de Argentijnsche hoeveelheid was weder grooter dan in de vorige week, terwijl de aanvoeren in de Argentijnsche havens nog steeds ruim blijven en de nieuwe uitzaai in Argentinië onder zeer gunstige omstandigheden plaats, vindt. De termijnmarkten in Argentinië volgden dan ook, nauwelijks de Noord-Amerikaansche prijsbeveging en aanvankelijk stegen de prijzen slechts weinig, terwijl ook in Europa voor Plata-tarwe slechts nu en dan prijsverhoogingen te constateeren vielen. Op 26 Mei was echter ook in Argentinië de markt vast en de termijnmarkten sloten 10 à 20 centavos hooger dan een week tevoren. De omstandigheid, dat Australië deze week weinig tarwe heeft afgeladen en Rusland en Roemenië zich nauwelijks laten gelden, was van weinig invloed op de omstandigheid, dat de totale verscheppingen van respectabelen omvang waren. Dit leidde er toe, dat in de laatste dagen der week de zaken naar Europa wat minder gemakkelijk tot stand kwamen, al werd dan ook de prijsstijging daardoor niet tegengehouden. Het was vooral Engeland, dat deze week zeer veel tarwe kocht. Vooral Canada'sche en Argentijnsche werden gekocht, doch ook Britsch-Indische en Australische soorten. Italië trad weder meer als koper op en Frankrijk deed inkoop van Plata-tarwe. De minder gunstige loop van den Franschen wisselkoers bemoeilijkte echter de zaken eenigszins en een enkele lading, die zich in Fransche handen bevond, werd zelfs weder naar Engeland verkocht. In België was de vraag voor tarwe minder goed dan in de vorige weken, doch geregeld vinden nog inkoop van Manitoba en Plata-tarwe plaats. Nederland toonde evenals de vorige week weder vooral belangstelling voor Manitoba's op spoedige aflading, doch spoedige Plata-tarwe vond moeilijker plaatsing. Van aankomende partijen werd nu en dan naar België verkocht en tevens naar Zuid-Duitsland, dat zich zoo langen tijd wegens financieele bezwaren van inkoop had onthouden en als wederverkoper van stoomende partijen was opgetreden. Noord-Duitsch-

land is nog steeds nauwelijks koper voor buitenlandsche tarwe. Meer kooplust bestaat daar voor rogge en in het begin der week werden tot stijgende prijzen nog geregeld zaken in Noord-Amerikaansche rogge naar Hamburg gedaan. De omstandigheid, dat wegens het bekende Duitsch-Russische geschil over het Russische Handelsagentschap te Berlijn Rusland weigert, naar Duitschland te verkoopen, werkte de zaken in Noord-Amerikaansche rogge in de hand. Het Russische roggeaanbod is trouwens ook overigens den laatsten tijd afgenomen en ofschoon de Russische rogge-verscheppingen ook deze week nog vrij ruim waren, koopen ook Denemarken en Scandinavië reeds eenigen tijd geregeld Amerikaansche rogge. De aanmerkelijke prijsverhoging, die daarvan in Amerika het gevolg is geweest en die te Chicago sedert het begin der maand reeds 5 pCt. bedraagt, heeft de laatste dagen de zaken naar Hamburg belemmerd. Nederland toonde zich reeds eerder ongenegen de verhoogde Amerikaansche roggeprijsen te betalen en de prijs is daar nu belangrijk beneden de Amerikaansche pariteit, zoodat nieuwe inkoop geheel uitblijven. De vraag naar rogge was daar bijna de geheele week slecht, en eerst de allerlaatste dagen werd wat meer belangstelling voor Russische rogge bemerkbaar, zoodat tot onveranderde prijzen wederom zaken tot stand kwamen.

Voor mais waren de Europeesche markten deze week onregelmatig. Aanvankelijk bestond in Engeland goede vraag voor spoedige Platamais, zoowel in ladingen als in parcels en ook België deed geregeld inkoop. Zeer groote maisverscheppingen uit Argentinië leidden echter tot dringender aanbod en eenige prijsverlaging met verminderde belangstelling. De Argentijnsche termijnmarkten ondergingen slechts weinig prijsverlaging en op 26 Mei was Buenos Aires zelfs hooger, doch door de groote verscheppingen, de toch nog toegenomen voorraden in de havens en de iets flauwere vrachtenmarkt was in Europa Platamais op aflading geleidelijk lager te koop, waarbij vooral de eerste posities in prijs daalden. Zaken in Platamais op aflading werden vooral gedaan in Frankrijk en Engeland. België bepaalt zich meer tot spoedige posities en Nederland heeft reeds veel Platamais op aflading gekocht, zoodat verdere zaken daar slechts moeilijk tot stand komen. Duitschland verkeert in dezelfde omstandigheden. Met het vooruitzicht van ook verdere groote verscheppingen van Platamais is de belangstelling voor Europeesche maissoorten onbevredigend. Ofschoon van den Donau en Rusland slechts weinig mais wordt afgeladen, is de vraag daarvoor slecht, waartoe ook het warme weder in West-Europa medewerkt. De vraagprijzen voor deze maissoorten zijn hooger dan voor Platamais, wat de zaken sterk belemmert. België beperkt zich bijna geheel tot Platamais, in Engeland is de kooplust voor Europeesche mais slecht en in Nederland zijn de groote aanvoeren van den laatsten tijd nog niet opgeruimd. Zij drukken de markt en de prijzen bevinden zich belangrijk beneden de pariteit der uitvoerlanden. Zelfs de eerste aanvoeren van nieuwe Platamais, waarvoor het grootste

gedeelte der week nog goede kooplust bestond, zoodat daarvoor hogere prijzen werden betaald dan voor Roemeensche en Russische soorten, vinden de laatste dagen weder moeilijker plaatsing en daalden in prijs. Ook Noord-Amerikaansche en Zuid-Afrikaansche maïs, die in Nederland anders zoo gaarne worden gekocht, waren moeilijk te plaatsen en ondergingen gevoelige prijsverlagingen wegens het voor alle maïssoorten te groote aanbod. Duitschland koopt weinig maïs. In Noord-Amerika is de maïsmarkt vast met stijgende prijzen, doch voor Europa is dat van weinig beteekenis, daar exportzaken en verschepingen van Noord-Amerikaansche maïs zeer klein zijn.

Gerst bleef ook deze week vast, al was in Nederland voor niet zeer spoedige partijen de omzet minder groot. Voor loco gerst bleef echter de belangstelling bevredigend ondanks het feit, dat gerst nu duurder is dan maïs, en de prijzen konden zich goed handhaven. Engeland kocht geregeld Britsch-Indische en Canadeesche gerst, waarbij geleidelijk iets hogere prijzen werden ingewilligd en Duitschland, dat om de reeds genoemde redenen direct uit Rusland geen Russische gerst kan. koopen, toont meer belangstelling voor Donaugerst en kocht tevens uit de tweede hand een lading Russische gerst. Uit Noord-Afrika wordt tot prijzen, die in vergelijking tot andere soorten laag zijn, nog geregeld gerst aangeboden, waarin naar Nederland nu en dan zaken worden gedaan.

In haver waren deze week de zaken in Engeland van flinken omvang, zoowel in Platasoorten als tot stijgenden prijs in Canadeesche haver. De laatste dagen is de omzet echter weder afgenomen. Op het Europeesche vasteland blijft de verbetering der vraag aanhouden, doch van grooten omvang zijn de zaken nog niet. De groote voorraad Russische haver, die lang te Rotterdam opgeslagen is geweest, is onlangs opgeruimd, doch Nederland nam daarvan slechts weinig op. De haver ging voornamelijk naar Frankrijk, Duitschland en België.

SUIKER.

Ook deze week verkeerden de suikermarkten allerwege in flauwe stemming en brokkelden prijzen gestadig af.

In New York liep de noteering voor Spot Centrifugals van 5.78 c. aan het eind der vorige week terug tot 5.15 c., terwijl op de termijnmarkt deze cijfers als volgt waren: Mei 3.98/3.72; Juli 4.08/3.57; September 4.15/3.65 en December 3.83/3.40.

De ontvangsten in de Atlantische havens der V. S. bedroegen de afgelopen week 76.000 tons, de versmeltingen 62.000 tons en de voorraden 200.000 tons.

Prompte Cubasuiker werd verhandeld tot prijzen dalende van 3⁷/₈ tot 3¹/₂ d.c. c.&f. New York, terwijl voor Juni verscheping deze cijfers resp. waren 3¹⁵/₁₆ en 3⁷/₁₆ d.c.

Guma verhoogde zijne laatste raming voor Cuba van 3.900.000 tons op 4.075.000 tons.

De Cuba-statistiek luidt:

	1924	1923	1922
	Tons	Tons	Tons
Weekontvangsten 17 Mei '24..	102.343	68.498	128.129
Tot. sedert 1 Dec. '23-17 Mei '24	3.043.473	2.921.693	2.746.974
Aantal werkende fabrieken..	53	19	81
Weekexport 17 Mei '24.	100.355	86.393	114.111
Tot. sedert 1 Jan. '24-17 Mei '24	2.082.989	2.189.316	1.686.103
Totale voorraad op 17 Mei '24.	960.484	733.277	1.114.850

De totale productie der afgemalen fabrieken bedroeg op 23 dezer 3.866.000 tons tegen 3.448.000 tons verleden jaar.

De zichtbare voorraden bedragen volgens Czarnikow:

	1924	1923	1922
	Tons	Tons	Tons
Duitschland 1 April '24	718.000	736.000	495.000
Tsjechoslowakije 1 Mei '24...	268.000	200.000	198.000
Frankrijk 1 April '24	127.000	148.000	104.000
Nederland 1 Mei '24	86.000	126.000	152.000
België 1 April '24	63.000	57.000	71.000
Gr.-Brittanië en Ierl. 1 Mei '24	424.000	306.000	322.000
Totaal (Europa)..	1.686.000	1.573.000	1.342.000
Atlant. havens V. S. 21 Mei '24.	200.000	206.000	216.000
Cuba 17 Mei '24	906.500	733.000	1.067.000
Totaal ..	2.846.500	2.512.000	2.625.000

Op Java vonden herverkoopen plaats tot ongeveer f 13³/₄ voor Superieur en f 13 voor No. 16 en hooger. Ook werd reeds tot eene fractie lager gelaten. Daarentegen werden voor disponibile suikers flinke prijzen betaald. Ook kochten afschepers niet onbelangrijke hoeveelheden Mei/Juni en Juni/Juli contracten terug, hetgeen waarschijnlijk in verband staat met de vertraagde leveringen uit den nieuwen oogst.

Hier te lande kreeg, na kalme opening, door de berichten van ruime aanvoeren op Cuba, het aanbod de overhand waardoor prijzen geleidelijk afbrokkelden. Mei werd tot f 26³/₈, Augustus tot f 24³/₄ a ⁷/₈ en November/December tot f 22 afgedaan. Toen New York echter een dag vaster afkwam, herstelden ook hier de noteeringen zich tijdelijk tot f 27.— voor Mei, f 25³/₈ voor Augustus en f 22³/₈ voor November/December. Op hernieuwd verlaagde prijzen uit Amerika verflauwde ook hier de stemming weder en sloot de markt op eene noteering van f 26³/₄ voor Mei, f 24³/₈ voor Augustus en f 21⁷/₈ voor November/December. De omzet bedroeg 5.700 tons.

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per Aug.	Londen			New York 96 pCt. Centrifugals
		Tates Cubes No. 1	White Java's f.o.b. per Mei/Juni	Cuba's 96 pCt. c.i.f. Mei/Juni	
23 Mei '24	f 24 ³ / ₈	Sh. 44/-	Sh. 20/6	Sh. 20/-	\$ cts. 5,28
16 " '24	" 25 ¹ / ₁₆	43/6	21/3	20/3	5,78
23 Mei '23	" 36 ³ / ₈	71/-	29/-	31/6	8,28
23 Mei '22	" 23	52/6	18/-	13/6	4,23
4 Juli '14	" 11 ¹³ / ₃₂	18/-	—	—	3,26

KATOEN.

Noteering voor Loco-Katoen. (Middling Uplands.)

	23 Mei 1924	16 Mei 1924	9 Mei 1924	23 Mei 1923	23 Mei 1922
New York voor Middling	32,35 c	31,50 c	31,70 c	28,40 c	21,60 c
New Orleans voor Middling	30,70 c	31,20 c	30,88 c	27,50 c	20,— c
Liverpool voor Fy Middl.	18,01 d	18,39 d	17,87 d	15,52 d	12,16 d

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaansche havens. (In duizendtallen balen.)

	1 Aug. '23 tot 23 Mei '24	Overeenkomstige periode	
		1922-'23	1921-'22
Ontvangsten Gulf-Havens.	6.548	5.586	5.643
Atlant. Havens			
Uitvoer naar Gr. Brittannië			
" " 't Vasteland.	3.120	2.583	2.833
" " Japan	574	588	812

Voorraden.

(In duizendtallen balen.)

	23 Mei '24	Overeenkomstig tijdstip	
		1923	1922
Amerik. havens	367	399	900
Binnenland	363	465	764
New York	—	—	—
New Orleans	—	—	—
Liverpool	280	302	523

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons, Manchester, d.d. 21 Mei 1924.

Prijzen van Amerikaansche katoen zijn de afgelopen week vast geweest, terwijl verkoopters, gesteund door de weerberichten, elke poging om prijzen naar beneden te werken, tegengaan. De ontvangsten in de Amerikaansche havens bedragen circa 1.000.000 balen meer dan verleden jaar. De export naar Britsch-Indië bedroeg 1.579.000 balen tegen 1.241.000 balen verleden jaar; naar het Continent 3.650.000 balen tegen 3.141.000 balen in 1923. In Liverpool is weinig verkocht. Egyptische katoen is eveneens vast geweest, hoewel prijzen deze week iets gedaald zijn. Het prijsverschil tusschen actueele en nieuwe-oogstkatoen is van grooten invloed op de vraag.

De vraag naar Amerikaansche garens, zoowel naar mule-als ringgarens, is slechts gering en fabrikanten hebben moeite om hun verminderde productie te verkoopen, terwijl ook de spinnmarges kleiner worden. De prijsbasis voor katoen in Liverpool is gestegen en is nu belangrijker hooger dan eenigen tijd geleden, waardoor productiekosten voor spinners ook hooger zijn geworden. De algemeene meening over de markt van gisteren luide „algeheele afwezigheid van vraag” hoewel er in enkele nummers wel enige kleine partijtjes zijn afgesloten. Egyptische spinners en twijnders hebben een rustige week gehad, doch hebben nog volop werk, zoodat de geringe vraag voor hen slechts van weinig beteekenis is; prijzen blijven vast.

Over de doekmarkt valt weinig te zeggen; de vraag is over het algemeen aanzienlijk verminderd en hoewel enkele markten, zooals b.v. China, nog wel belangstelling toonen, zijn er slechts enkele posten voor prompte levering in verschillende lines geboekt. Wij kunnen slechts herhalen, wat wij reeds meermalen schreven, n.l. dat de afzijdigheid der overzeesche markten uitsluitend te wijten is aan de onzekerheid der katoennoteringen in de komende maanden, daar voorraden op deze markten over het algemeen belangrijk beneden het gemiddelde zijn en men wel nieuwe aanvoeren kan gebruiken. Manchesterprijzen zijn vast en hoewel fabrikanten thans niet meer gedwongen zijn steeds oplopende prijzen te noteeren in verband met de vastheid van garens, is het verschil tusschen het prijs-idee van koopers en verkoopters zoo groot als ooit tevoren, zoo al niet grooter, hetwelk zakendoen, met uitzondering van vlugge levering, ten zeerste belemmert.

14 Mei 21 Mei Oost. koersen. 13 Mei 20 Mei
Liverpoolnoteringen. T.T. op India $1\frac{1}{4}\frac{3}{4}$ $1\frac{1}{4}\frac{7}{8}$
F.G.F. Sakellaridis 23,45 23,15 T.T. op Hongkong $2\frac{1}{4}\frac{5}{8}$ $2\frac{1}{4}\frac{5}{8}$
G.F. No. 1 Oomra 10,95 11,10 T.T. op Shanghai $3\frac{1}{2}$ $3\frac{1}{3}$

KOFFIE.

(Mededeeling van de Makelaars G. Duuring & Zoon, Kolff & Witkamp, Leonard Jacobson & Zonen en G. Bijdendijk.)
Noteringen en voorraden.

Data	Rio		Santos		Wisselkoers
	Voorraad	Prijs No. 7	Voorraad	Prijs No. 4	
24 Mei 1924	268.000	24.925	1.282.000	27.000	$5\frac{15}{16}$
17 " 1924	250.000	25.050	1.206.000	27.000	$6\frac{1}{32}$
10 " 1924	231.000	25.000	1.151.000	27.000	$6\frac{5}{16}$
24 Mei 1923	853.000	21.800	1.348.000	23.400	$5\frac{23}{64}$

Ontvangsten.

Data	Rio		Santos	
	Afgelopen week	Sedert 1 Juli	Afgelopen week	Sedert 1 Juli
24 Mei 1924....	56.000	3.296.000	216.000	9.256.000
24 Mei 1923....	25.000	2.412.000	40.000	6.376.000

RUBBER.

Gedurende de afgelopen week was de stemming op de rubbermarkt wederom overheerschend flauw en de prijzen liepen verder terug. Slotnoteringen luiden als volgt:

einde voorafgaande week:

Prima Crêpe Mei	55	ct.	58	ct.
" " Juni	55	"	$58\frac{1}{2}$	"
" " Juli	$55\frac{1}{2}$	"	$59\frac{1}{2}$	"
Smoked Sheets Mei	54	"	58	"
" " Juni	54	"	$58\frac{1}{2}$	"
" " Juli	$54\frac{1}{2}$	"	$59\frac{1}{2}$	"
27 Mei 1924.				

COPRA.

De markt fluctueerde deze week vrij sterk. Over het algemeen zijn de afschepingingen veel kleiner dan verleden jaar en blijft de vraag van consumenten bevredigend.

De noteringen zijn:

Nederl.-Ind. f.m.s. April afloading	f 32 $\frac{1}{8}$
" " " Mei	" 32
" " " Juni	" 31 $\frac{7}{8}$
" " " Juli	" 31 $\frac{1}{8}$
" " " Aug.	" 31 $\frac{1}{4}$
26 Mei 1924.	

STEENKOLEN.

Het groote feit van den dag is de hardnekkigheid, waarmee de Westfaalsche mijnwerkers vasthouden aan hun eisch voor den 7-urigen ondergrondschen werkdag. Het gevolg is, dat de productie daar nu al ruim 3 weken stilstaat en de Duitsche industrie genoodzaakt is geworden, evenals ten tijde van het lijdelijk verzet in 1923, zich voor haar behoefte te gaan dekken in Engeland. Allermerkwaardigst mag het heeten, dat de Engelsche kolenmarkt daarop op zeer ongewone wijze reageert; in plaats van vaster te worden laat ze steeds lagere prijzen zien voor ongeveer alle kolensoorten. Dit toont wel heel duidelijk, hoezeer de vraag in Engeland zelf geslonken is. De oorzaken van deze geringe vraag in Engeland zelf hebben wij in vroegere verslagen besproken.

De prijzen zijn:

Northumberland Ongezeefde	f 15.—
Durham Ongezeefde	" 15.50
Cardiff Ongezeefde	" 18.—
Schotsche Gezeefde	" 14.75
Yorkshire Gewassen Doubles	" 18.—
Westfaalsche Vetförder	" 17.—
" Vetstukken	" 19.25

Westfaalsche Smeenootjes	f 18.50
" Gasvlamförder	" 17.25
" Gietcokes	" 24.25

Alles per ton van 1000 KG., franco station Rotterdam/Asterdam. Markt prijshoudend.
27 Mei 1924.

VRACHTENMARKT.

Sinds ons laatste overzicht is er weinig verandering gekomen in den algemeenen toestand van de vrachtenmarkt en veel nieuws valt er dan ook niet te vermelden.

Het eenige belangwekkende is, dat er bericht uit Japan is gekomen, dat Japansche reeders, welke $2\frac{1}{2}$ miljoen ton scheepsruimte controleeren, een pool hebben gevormd om te vrachten hogere vrachten in het Oosten te bedingen. Of zij zullen slagen staat nog te bezien.

De vrachten van Montreal bleven op hetzelfde peil, n.l. $15\frac{1}{2}$ en 16 cent naar Antwerpen/Hamburg-range en 20 ct. per 100 lbs. naar West-Italië. De vraag naar scheepsruimte is van daar niet bijzonder groot.

Van de Northern range zijn weer booten met steenkolen bevracht naar Rio de Janeiro tegen \$ 3.65 en naar West-Italië tegen \$ 3.35.

Eenige booten zijn van de Gulf naar La Plata bevracht met pitchpine tegen vrachten van ongeveer 162/6 per Std. De vraag naar ruimte van de North Pacific is momenteel nihil.

Van Cuba naar U. K./Continent is 22/9 voor een Mei boot betaald.

De vrachten van La Plata bleven gehandhaafd op ongeveer 30/- voor Juni booten, terwijl voor latere booten, welke Juli ligdagen geven, ongeveer 27/9 is te bedingen.

De vrachten van Voor-Indië zijn iets vaster en van Bombay is een aantal booten afgesloten tegen vrachten van ongeveer 26/- on deadweight.

Van Karachi naar de Middellandsche Zee/U. K./Continent, werd hetzelfde cijfer bedongen, en op scale basis werd een boot met Juni/Juli ligdagen afgesloten tegen 22/9.

Er was een betrekkelijk goede vraag naar ruimte van den Donau, doch het aanbod van schepen was ook groot. Naar U. K./Continent/Bordeaux/Hamburg-range werd 19/- betaald voor zwaar graan, optie Denemarken 1/6 extra.

Van de Zwarte Zee vonden eenige bevrachtingen plaats. Het geldende cijfer naar het Continent is 13/-, terwijl voor lijnkoeken naar Denemarken 16/- à 16/6 valt te bedingen.

Van Alexandrië kunnen booten worden bevracht tegen 11/- per 60 cub. ft.

De ertsvrachten van de Middellandsche Zee blijven weinig aantrekkelijk en meerdere booten verlaten de Middellandsche Zee in ballast naar La Plata en sommige naar Canada.

De uitgaande vrachten van Wales bleven ongeveer op dezelfde hoogte. Naar Buenos Aires werden eenige booten bevracht tegen 12/6 De vraag naar ruimte naar de Middellandsche Zee is iets beter. Naar West-Italië werd voor een prompte boot van 6000 ton 10/3 betaald en voor een boot van 3600 ton 11/-. De vrachten voor booten in de groote vaart blijven slecht. Van Wales naar Rotterdam is het geldende cijfer 5/6 per ton.
27 Mei 1924.

GRAAN.

Data	Petrograd Londen R'dam	Odessa Rotterdam	Atl. Kust Ver. Staten		San Lorenzo	
			Rotterdam	Bristol kanaal	Rotterdam	Engeland
19-24 Mei 1924	—	13/8 ^a	14 $\frac{1}{2}$ 1	—	29/-	29/-
12-17 " 1924	—	13/8 ^a	14 $\frac{1}{2}$ 1	—	28/7 $\frac{1}{2}$	28/7 $\frac{1}{2}$
21-26 Mei 1923	—	19/4 ^a	220 ^a	—	26/7	26/7
22-27 Mei 1922	—	—	14c ¹	4/3	28/9	28/9
Juli 1914	11 d.	7/3	1/11 $\frac{1}{2}$	1/11 $\frac{1}{2}$	12/-	12/-

¹) Am. cents per 100 lbs. ²) Per ton d.w. ³) \$ per ton kolen.

RIJNVAART.

Week van 19 t/m. 24 Mei 1924.

In de mijnwerkersstaking in het Roergebied kwam geen verandering. Dientengevolge was zoowel in Rotterdam als in de Roerhavens veel scheepsruimte beschikbaar, waardoor de vrachten gedrukt bleven. De aanvoeren in Rotterdam bestonden hoofdzakelijk uit erts, terwijl ook enkele booten kolen aanbrachten.

De ertsvrachten naar de Ruhrhavens bedroegen in doorsnee f 0,45 met $\frac{1}{4}$ lostijd en f 0,55 met $\frac{1}{2}$ lostijd.

Voor kolen en ruwe producten naar Mannheim werd ca. f 1 per ton betaald met $\frac{1}{4}$ lostijd.

De waterstand bleef gunstig.

Het sleeploon werd genoteerd volgens het 45 cts. tarief.